

Analýza potenciálu občanů k obraně z hlediska jejich aktivity

Bc. David Osina

Diplomová práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. David Osina**
Osobní číslo: **A17266**
Studijní program: **N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza potenciálu občanů k obraně z hlediska jejich aktivity**
Téma anglicky: **An Analysis of Citizens' Potential for Defense in Terms of Their Activities**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte materiál pojednávající o současných i perspektivních aktivitách občanů, zaměřených na obranný potenciál z hlediska člověka a státu.
2. Vyhodnoťte potřebné množství dostupných poznatků o aktivitách občanů, souvisejících s jejich potenciálem k sebeobraně a k obraně státu.
3. Analyzujte efektivní zájmové aktivity občanů, vhodné k sebeobraně a k obraně státu z hlediska počtu, účinnosti a přizpůsobení různým nárokům souvisejícím s obranou.
4. K podtržení správnosti závěrů práce využijte výsledky dotazníkové šetření a interview.
5. Zpracujte a zdůvodněte přehledný analytický materiál o potenciálu občanů k obraně, včetně možnosti jeho využití k obraně státu.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. **BUSSERT, James C a Bruce A ELLEMAN.** *People's Liberation Army Navy: combat systems technology, 1949–2010* . Annapolis, Md.: Naval Institute Press, c2011.
2. **HOLADA, Karel a Martin ADAMEC.** *Moderní analytické metody: příručka k projektu OPPA Podpora vzdělávání studentů středních škol v přírodovědných předmětech a matematice* . Praha: UK v Praze – Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-741-0.
3. **KLOUDA, Pavel.** *Moderní analytické metody* . Třetí, upravené vydání. Ostrava: Pavel Klouda – nakladatelství Pavko, 2016. ISBN 978-80-86369-22-8.
4. **MACHNÍK, František a V. MELICHAR.** *Brannost národa a střední škola* . Praha: Kulturní rada republikánské strany, 1936. Aktuality, nová edice kulturně-politických spisků.
5. **MALÁNÍK, Zdeněk.** *Možnosti občanů čelit krizové situaci.* In: *Krizové řízení a řešení krizových situací: Sborník příspěvků z konference* . Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2017, 200 – 210. ISBN 978-80-7454-717-1. Dostupné také z: www.krizoverizeni-uh.cz. 14. – 15. září 2017 FLKŘ v Uherském Hradišti.
6. **POCHYLA, Martin.** *Vyhledávání informací a synchronizace dat na Internetu* . Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2010. ISBN 978-80-248-2294-5.
7. **VOJTÍŠEK, Zdeněk.** *Branně sportovní a branně technická činnost: masově branné sporty* . Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zdeněk Maláník

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

30. listopadu 2018

Termín odevzdání diplomové práce:

17. května 2019

Ve Zlíně dne 14. prosince 2018

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

Jméno, příjmení: David Osina

Název diplomové práce: Analýza potenciálu občanů k obraně z hlediska jejich aktivity

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato diplomová práce je věnována analýze potenciálu občanů k obraně z hlediska jejich aktivity. Čtenáři v ní budou obeznámeni s možnostmi využití vybraných aktivit vhodných k obraně a početním potenciálem lidí vhodných k obraně. Výstupem tak bude analytický materiál o potenciálu občanů k obraně z hlediska jejich vlastní přípravy skrze určité aktivity a návrh využití tohoto potenciálu pro zvýšení bezpečnosti státu v rámci dobrovolného zapojení těchto občanů do bezpečnostního systému státu.

Klíčová slova: Obrana, ochrana, krizové řízení

ABSTRACT

This thesis is devoted to the analysis of citizens' potential for defense in terms of their activity. The readers will be familiar with the possibilities of using selected activities suitable for defense and numerical potential of people suitable for defense. The output will be analytical material of citizens' potential for defense in terms of their own preparation through certain activities and a proposal to use this potential to increase national security within the voluntary involvement of these citizens in the state's security system.

Keywords: Defense, protection, crisis management

PODĚKOVÁNÍ

Poděkování patří hned několika osobám, bez jejichž pomoci a podpory by tato diplomová práce nevznikla.

V první řadě bych rád poděkoval svému vedoucímu práce, panu inženýru Zdeňku Maláníkovi, za podnětné připomínky, návrhy, konzultace, poskytnuté studijní materiály a rovněž za profesionální přístup a důvěru ve volnosti při psaní práce.

Dále bych rád poděkoval lidem, kteří se podíleli na analýzách, ať už skrze dotazníková šetření, nebo skrze poskytnutá interview, na jejichž základě mi bylo umožněno práci objektivně opřít o jejich podnětné myšlenky a názory.

V neposlední řadě patří díky mým rodičům, kteří mi byli oporou po dobu celého studia a podporovali mě nejen materiálně, ale taktéž psychicky, když to bylo nejvíce třeba. Bez nich bych to nedokázal.

Určitě chci poděkovat i všem svým přátelům, kteří mě doprovázeli po celou dobu mého studia a byli mi obrovskou motivací, díky níž jsem u studia setrval až do této fáze.

MOTTO

„Lidé s fantazií nejsou nebezpeční. Nebezpeční jsou jenom ti, kterým fantazie chybí, takoví, co jdou jako kůň s klapkami na očích, kteří si neumějí představit, že může být ještě něco jiného, než oni myslí, že by mělo být.“ – Jan Werich

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 TERMINOLOGIE A PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ OBRANY	12
1.1 SPECIFIKACE ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	12
1.1.1 Obrana	13
1.1.2 Ochrana	13
1.1.3 Prevence	13
1.1.4 Represe	13
1.1.5 Hrozba	14
1.1.6 Riziko	14
1.2 PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ.....	14
1.2.1 Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod.....	15
1.2.1.1 Svoboda, rovnost a omezení státní moci	16
1.2.1.2 Právo na život, ochranu osobnosti a vlastnické právo	16
1.2.1.3 Svoboda projevu, shromažďování a sdružování.....	16
1.2.2 §28 zákona č.40/2009 Sb. Trestního zákoníku – Krajní nouze.....	17
1.2.3 §29 zákona č.40/2009 Sb. Trestního zákoníku – Nutná obrana.....	17
1.2.3.1 Rozdíl mezi krajní nouzí a nutnou obranou.....	18
1.2.4 §76 zákona č.141/1961 Sb. Trestního řádu – Zadržení osoby podezřelé.....	19
1.2.5 §14 zákona č. 89/2012 Sb. Občanského zákoníku – Svépomoc	20
1.2.6 Zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky	20
2 SEBEOBRANA A PROFESNÍ OBRANA	22
2.1 SEBEOBRANA	22
2.2 PROFESNÍ OBRANA	23
2.2.1 Obrana státu	24
2.2.2 Komerční obrana	24
2.2.2.1 Komparace obrany státu a komerční obrany	25
2.3 KOMPARACE SEBEOBRANY A PROFESNÍ OBRANY	26
3 NÁRODNÍ DOMOBRANA.....	28
3.1 DOMOBRANA ČESKÉ REPUBLIKY.....	28
3.1.1 Profesionální domobrana	29
3.1.2 Dobrovolnická domobrana České republiky.....	30
3.2 DOMOBRANA V ZAHRANIČÍ.....	32
3.2.1 Rakouská proNACHBAR	33
3.2.2 Norská Natteravnene	34
3.2.3 Anglická Neighbourhood Watch.....	35
3.2.4 Systém švýcarských ozbrojených složek	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
4 ANALÝZA POTENCIÁLU OBČANŮ K OBRANĚ A JEJICH AKTIVIT.....	39
4.1 DOTAZNÍK.....	40
4.1.1 Charakteristika respondenta	40
4.1.1.1 Otázka č. 1: Věková kategorie	40

4.1.1.2	Otázka č. 2: Pohlaví respondentů	42
4.1.1.3	Otázka č. 3: Dosažené vzdělání	42
4.1.2	Kvalifikace respondentů.....	43
4.1.2.1	Otázka č. 4: Využitelnost v odvětví.....	44
4.1.2.2	Otázka č. 5: Úroveň znalostí a dovedností	45
4.1.2.3	Otázka č. 6: Využitelné prostředky.....	46
4.1.3	Vztah a názor respondentů k problematice	47
4.1.3.1	Otázka č. 7: Proveditelnost	48
4.1.3.2	Otázka č. 8: Zapojení a podpora obyvatel	49
4.2	INTERVIEW	51
4.2.1	Interview 1: Policie ČR.....	51
4.2.2	Interview 2: Armáda ČR	53
4.2.3	Interview 3: Soukromá bezpečnostní služba.....	54
4.2.4	Interview 4: Sbor dobrovolných hasičů	56
4.2.5	Interview 5: Bojové sporty, umění a systémy	57
5	POTENCIÁLNÍ VYUŽITÍ AKTIVIT OBČANŮ K OBRANĚ.....	60
5.1	ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU KVALIFIKOVANÝCH LIDÍ K OBRANĚ	61
5.2	ANALÝZA VYUŽITELNÝCH DISCIPLÍN S POTENCIÁLEM K OBRANĚ	64
5.2.1	Sportovní disciplíny vhodné k obraně.....	65
5.2.2	Vědní disciplíny vhodné k obraně.....	66
5.2.3	Ostatní volnočasové disciplíny k obraně.....	68
5.3	NÁVRH POTENCIÁLNÍHO VYUŽITÍ AKTIVIT OBČANŮ K OBRANĚ	70
5.3.1	Bojová umění, bojové sporty, bojové systémy	70
5.3.2	Střelba, airsoft a paintball	72
5.3.3	Kolektivní sporty.....	74
5.3.4	Společenské vědy	75
5.3.5	Informatika, kybernetika, kryptologie.....	77
5.3.6	Sindefendologie.....	78
5.3.7	Historická střelba, historický šerm, LARP	79
5.3.8	Survival, skauting.....	80
5.3.9	Chovatelství.....	82
5.4	PŘEHLED VYBRANÝCH POTENCIÁLNÍCH AKTIVIT OBČANŮ K OBRANĚ	82
	ZÁVĚR	85
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	87
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	91
	SEZNAM OBRÁZKŮ	92
	SEZNAM TABULEK.....	93

ÚVOD

Analýza potenciálu občanů k obraně z hlediska jejich aktivit je aktuálně velmi atraktivní téma, které by mohlo reagovat na současné bezpečnostní problémy, se kterými se Česká republika potýká. V žádném případě se nedá říci, že jsme nějakým způsobem nebezpečný stát, nicméně většina lidí vkládá právě bezpečnost a obranu zájmů občanů pouze do rukou státu a složek k tomu určených. Vezmeme-li ale v úvahu aktuální nedostatek těchto složek a neustálé kritické náboje, které již přistoupily dokonce na snižování úrovně požadavků k přijetí, pak může v úvahu přijít založení úplně nového a specifického systému, řešícího právě tento problém. Jelikož jsem zastáncem názoru, že nejčastěji zasaženým objektem kriminality je samotný občan, pak by mu také mělo být umožněno se efektivně takové kriminalitě bránit a stát tuto možnost měl podpořit. I když se jedná o poměrně kontroverzní myšlenku zahrnující nemalé úsilí v případě přijetí a zavedení takového systému, tak bych zde přesto rád demonstroval možnost a potenciál lidu ve věcech obrany na různých úrovních.

Začnu tak kapitolou, která uvede čtenáře do kontextu a obeznámí ho se základními pojmy hojně využívanými nejen následně v celé práci, ale také v podobné problematice mimo ni. Rovněž zde uvedu právní prostředí obrany, neboť i to je zákonem upraveno a má určitá neopomenutelná specifika, která je třeba mít na paměti při jakékoliv obraně v rámci legality.

Následně přikročím ke kapitole druhé, kde se již budu věnovat dvěma neopomenutelným pojmům spojených s obranou a to sebeobranou a profesní obranou. Rozlišovat význam mezi těmito pojmy je velmi stěžejní a pro správné pochopení tematiky je rozdíl třeba vnímat.

Poté se vrhnu na poněkud zajímavější kapitolu, která je zaměřena na národní domobranu. Zde shrnu situaci na domácí scéně a následně na scéně zahraniční. Nechci zacházet daleko a vybrat opravdu jen státy, které jsou České republice blízké a mají odlišný bezpečnostní systém zapojující své občany do obrany státu v rámci dobrovolnosti. Touto kapitolou chci podtrhnout význam a proveditelnost celé myšlenky a rovněž tím uzavřít teoretickou část práce.

V praktické části pak začnu analýzami, které potvrdí nebo vyvrátí smysl celé práce. I v případě negativního výsledku však není třeba práci považovat za zbytečnou, neboť stále se může jednat o hodnotný materiál přínosný do budoucna se závěrem, že jednoduše Česká republika není na tento systém aktuálně připravena. Analýza pak bude kvantitativní pomocí dotazníkového šetření a kvalitativní prostřednictvím interview s určitými profesně zajímavými lidmi.

Završení celé práce pak přijde v podobě samotných analýz potenciálu občanů k obraně z hlediska jejich aktivit. Analyzovány zde budou celkové teoretické počty, které by měly demonstrovat velkou sílu využitelnou pro vyšší zabezpečení státu a jeho občanů. Každopádně, jak z tématu práce vyplývá, je nutné se rovněž zaměřit na potenciální aktivity vhodné k tomuto účelu. Těm zde bude věnováno dostatek prostoru a budou vhodným způsobem začleněny, popsány a bude vytvořen návrh jejich využití pro potřeby obrany, což rovněž shledávám jako vhodné zakončení celé práce.

Udržením se takové struktury a sepsáním práce podle ní, pak hodlám docílit teoretického materiálu využitelného v praxi. Přínos v případě založení takového systému by pak ideálně byl pro všechny obyvatele České republiky. V případě nemožnosti zavedení takového systému, se pak každopádně bude jednat o velmi přínosný teoretický materiál, který se věnuje obraně z trochu jiného úhlu pohledu, než je běžně známo. Mým přáním by pak bylo publikování takové práce do široké veřejnosti, neboť obrana se týká každého z nás, může ji provádět kdokoliv a jednoho dne ji rovněž potřebovat. Provádět ji je pak možné prostřednictvím již individuálně zvládaných aktivit, které jdou s obranou ruku v ruce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TERMINOLOGIE A PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ OBRANY

Jak již bylo v úvodu nastíněno, tak problematika této práce je velmi rozsáhlá a může být vnímána z mnoha různých úhlů. Různorodost pohledů lze například sledovat už při jednom z hlavních pojmů obsažených v samotném názvu práce, a tím je obrana. Znalci pravděpodobně tento pojem znají a dokáží jej zcela přesně definovat, nicméně uvážíme-li, že práce je veřejně dostupná a setkat se s ní může jakýkoliv laik, který zavadil ať už to náhodou nebo úmyslně o tuto tematiku, tak v přesném výkladu tohoto slova může tápat.

Význam celé práce se tedy může ztratit už v pouhém nepochopení celého názvu práce, čemuž jakožto autor hodlám v první kapitole zamezit a objasnit vše podstatné, aby byla práce správně pochopena a myšlenky v ní byly srozumitelné a aplikovatelné relativně kýmkoliv.

Definice jednotlivých pojmů vychází již z předem sepsané literatury profesionálů v daném oboru a je mým pouhým přepisem do srozumitelnější formy vystihující jejich pravou podstatu. Čili vše vychází z předem daných faktů a mým přínosem je jejich pouhá syntéza a přepis do laickovi srozumitelnější podoby.

V tomto smyslu též shledávám za nutné objasnit základní právní prostředí, kteréhož se tematika dotýká, nebo do ní přímo spadá. Toto prostředí vychází z předem daného právního řádu České republiky, které je běžně aplikováno v praxi. Opět se zaměřím pouze na podstatné právní normy, které stručnou a přehlednou formou objasním a vysvětlím jejich souvislosti s tématem práce.

Tato kapitola slouží čistě k objasnění prostředí tématu a je základním teoretickým kamenem celé práce, z níž vycházejí určité myšlenky, které bez znalosti tohoto prostředí jsou bezpředmětné a tedy i neaplikovatelné.

1.1 Specifikace základních pojmů

V dnešní době charakteristické rozsáhlou globalizací, projevující se snad ve všech činnostech každodenního života, především skrze média, vzniká masa nových pojmů. Tyto pojmy již často nepochází z našeho domácího slovníku, nýbrž jsou přebírány z jazyků jiných národností, a proto jejich výklad může být často matoucí. Důsledkem toho dochází často ke špatným interpretacím pojmů, a to nejen těch zahraničních, ale už i domácích.

Nárůst počtu pojmů, s nimiž se setkáváme a s čím dál širším rozvojem těch komplexních již známých, se leckdo může dostat na rozcestí v jejich správném výkladu. Tato podkapitola je

přímo zaměřena na tyto pojmy, které souvisejí s problematikou tématu práce a jelikož jsou v práci často využívány, považuji za nutné je pro jistotu uvést a ve stručnosti vysvětlit.

Těmito pojmy jsou obrana, ochrana, prevence, represe, hrozba a riziko.

1.1.1 Obrana

Obrana je aktivním vystupováním jedince, vůči protiprávnímu jednání útočníka na zájem chráněný zákonem. Tímto chráněným zájmem může být například život, zdraví, majetek, ale také důstojnost či čest. Realizována je pomocí preventivních opatření, fyzickou obranou nebo zadržením útočníka. [1]

Preventivním opatřením je zde myšlena strategická činnost, která zahrnuje například správný výběr oblečení, lokality pohybu, denní doby a podobně. Fyzická obrana a zadržení útočníka jsou pak určité činnosti vycházející ze zákonů, jako jsou nutná obrana, krajní nouze, zadržení podezřelé osoby apod., jimiž se budu taktéž věnovat dále v práci. [1]

1.1.2 Ochrana

Ochrana je na rozdíl od obrany pasivním vystupováním jedince vůči protiprávnímu jednání útočníka, útočícího na zájem chráněný zákonem. Jinými slovy se jedná o využití preventivních opatření, technických a ochranných prostředků k ochraně zájmů, kterými opět jsou nejčastěji život, zdraví a majetek. Ochrana je zpravidla součástí obrany. [1]

1.1.3 Prevence

Je velmi široký pojem, který může být aplikován v mnoha oblastech a až ve třech úrovních (primární, sekundární, terciární). Obecně se jedná o strategickou činnost, zaměřující se na širokou veřejnost, zahrnující především výchovné, vzdělávací, volnočasové a osvětové aktivity. Jejím všeobecným cílem je předcházet sociálně patologickým jevům. Realizována je nejčastěji v oblastech rodiny, školství a v lokálních společenstvích. [2]

1.1.4 Represe

Represe je dalším pojmem, který se může objevovat v mnoha oblastech. Pro naše potřeby ovšem uvedu pouze právní hledisko represe, které říká, že spolu s prevencí jsou základním prostředkem k potlačování kriminality. Z tohoto hlediska se tedy jedná o ukládání trestů právní cestou za protiprávní jednání. [3]

1.1.5 Hrozba

S pojmem hrozba se nejčastěji setkáme v souvislosti s řízením rizik, což je jedna ze základních činností bezpečnostního či krizového managementu. Spočívá v označování potenciálních zdrojů poškození, jež by mohly ohrozit určité hodnoty, kterými jsou zpravidla život, zdraví a majetek. [4]

Hrozby mohou být různého charakteru, ať už se jedná o jakékoliv negativní události, jako jsou například havárie, společenské jevy, ekonomické jevy atp., tak různé působení sil v podobě například živelných pohrom nebo také lidé jako takoví. [4]

Jedná se tedy o jakýsi zdroj nebezpečí, který může způsobit škodu, ztrátu, nežádoucí změnu a jiné nežádoucí jevy, které je třeba v ideálním případě eliminovat. [4]

1.1.6 Riziko

Obdobným pojmem, se kterým se setkáme při řízení rizik stejně jako s hrozbou, je riziko. Jedná se o číselné vyjádření míry pravděpodobnosti vzniku nebezpečí vzhledem k určité hrozbě. Zpravidla je odvozena úvahou a statisticky vyjádřena v procentech. [5]

Existuje spousta dalších pojmů, které by se daly do této kapitoly ještě připsat, nicméně pro potřeby této práce by tohle minimum mělo být dostatečné k pochopení celkového konceptu. Z tohoto důvodu se jimi tedy nebudu dále zabývat a v případě, že si nebudu jist pochopením ze strany čtenáře, tak pojem už dodatečně ve stručnosti vysvětlím v dané kapitole.

Záměrně jsem se vyhnul dvou důležitým pojmům, kterými jsou sebeobrana a profesní obrana a to z jednoduchého důvodu, a to že pro potřeby této práce jsou stěžejní a je třeba se jim věnovat více. Proto mají své místo v samostatné kapitole, která bude následovat hned po vysvětlení právního prostředí obrany, které je nutné vysvětlit ještě dříve, pro správné a úplné pochopení.

1.2 Právní prostředí

Jelikož jsou již známy základní pojmy této tematiky, tak je možné udělat další krok v teoretické části, a to vymezit právní prostředí, v němž se obrana odehrává.

Zprvu se zaměřím na jeden z nejzákladnějších právních předpisů a tím je listina základních práv a svobod (ústavní zákon č. 2/1993 Sb.). Ta je velmi zajímavým a stručným materiálem, ze kterého vyplývá spousta důležitých souvislostí s tématem této práce.

Dále se budu zabývat trestním zákoníkem (zákon č. 40/2009 Sb.), kde se zaměřím především na §28 o krajní nouzi, §29 o nutné obraně a článkem trestního řádu (zákon č. 141/1961 Sb.) §76 o zadržení. Tyto paragrafy hrají významnou roli v jakékoliv formě obrany a jejich znalost je nezbytná, má-li být naše obranné jednání v rámci zákona.

Následujícími právními prameny, ze kterých budu čerpat a považuji je za neopomenutelné v této problematice, jsou §14 zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku o svépomoci a stručně zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky.

1.2.1 Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod

Už samotné zařazení listiny základních práv a svobod do ústavních zákonů napovídá o její vysoké důležitosti. Jedná-li se totiž o ústavní zákon, tak se bavíme a právním předpisu s nejvyšší právní účinností a žádné další předpisy s ním nesmí být v rozporu. Pakliže se tak stane, tak je dán zákonný důvod ke změně nebo zrušení takového předpisu s nižší právní účinností.

Z názvu listina základních práv a svobod je pak patrná i podstata samotných článků. V základních právech a svobodách jsou si všichni občané rovni. Je zde uvedena také jistá garance v nezadatelnosti, nezczizitelnosti, nepromlčitelnosti a nezrušitelnosti těchto práv. Svoboda je pak definována především slovy: „*každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá*“. [6]

Mezi vybraná základní práva a svobody pak ve stručnosti patří:

- Svoboda, rovnost a omezení státní moci
- Právo na život
- Ochrana osobnosti
- Vlastnické právo
- Svoboda projevu a informací
- Právo shromažďovací
- Právo sdružovací
- Ochrana zdraví atd. [6]

Když se na tahle práva a svobody podíváme podrobněji, tak zákon nejen definuje, co všechno můžeme, ale zároveň co všechno chrání. Pojďme si to ještě ve stručnosti rozebrat a demonstrovat určité spojitosti.

1.2.1.1 Svoboda, rovnost a omezení státní moci

O tomto jsem se již ve stručnosti zmiňoval. Jedná se o to, že ve všech právech a svobodách garantovaných listinou základních práv a svobod jsou si všichni rovni a nelze je jakýmkoliv jiným než opět zákonným způsobem omezit. Ten, kdo by se o takové nezákonné omezení pokusil, se sám dopouští protiprávního jednání. [6]

1.2.1.2 Právo na život, ochranu osobnosti a vlastnické právo

Zde můžeme spatřovat přímý záměr státu chránit základní lidské hodnoty, kterými jsou život, zdraví, majetek, důstojnost a čest občanů. Zákon pak hovoří o důležitosti všech těchto hodnot, jež považuje za nedotknutelné a zajišťuje tak pocit bezpečí a jistoty občanům. [6]

1.2.1.3 Svoboda projevu, shromažďování a sdružování

Tyto články jsou pro naše účely stěžejní, protože nám říkají o svobodě v jakémkoliv společenském shromažďování a sdružování se do celků, v nichž můžeme projevovat své myšlenky. Zakládání celků usilujících o obranu svých zájmů, přesně jako případě myšlenky této práce, je v rámci zákona povoleno a relativně bezproblémově se na tomto základě dá stavět. [6]

Nahlédneme-li tedy na tento zákon s větším odstupem, tak je ideálním pramenem, který nám vlastně říká, co vše můžeme dělat a které zájmy jsou státem chráněny. Nicméně se jedná pouze o pasivní ochranu, a pakliže bude někdo usilovat o porušení těchto zájmů, pak mu nestojí nic v cestě a vystavuje se pouze riziku represe. Z tohoto důvodu se je třeba věnovat také obraně, o které již listina základních práv a svobod nehovoří a dále ji konkrétně nespecifikuje. Každopádně nás v obraně nepřímo podporuje a ve své podstatě říká, že obrana našich zájmů je v pořádku a měla by být zaměřena na uvedené hodnoty.

1.2.2 §28 zákona č.40/2009 Sb. Trestního zákoníku – Krajní nouze

Oblast trestního zákoníku uvedená v této práci je dle mého názoru jedna z nejtěžejnějších celé této podkapitoly. Důvodem je, že přímo upravuje obranu jako takovou a stanovuje zásady a meze takového jednání.

Konkrétní znění právě jednoho z těchto předpisů, spadajících do tzv. okolností vylučujících protiprávnost, vypadá následovně:

„(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.“ [7]

U krajní nouze se je třeba zaměřit na spojení říkající, že musí jít o „nebezpečí přímo hrozící“. V tomto smyslu tedy nehovoříme o útočnickovi, ale o nebezpečí mající charakter například přírodních živlů, zvířete apod..

Toto nebezpečí musí přímo hrozit zájmu chráněnému trestním zákonem, tedy se musí prokazatelně jednat o hrozící újmu zpravidla na životě, zdraví, nebo majetku. Ona újma lze pak odvrátit pouze v případě, že případný následek bude menší než ten, který původně hrozil.

Krajní nouze se netýká osob, které jsou povinny nebezpečí snášet, takže kupříkladu hasiči, policisté, záchranáři a podobné složky při výkonu svého povolání.

Jako jednoduchý příklad krajní nouze může být situace, v níž se jedná o záchranu života osoby v hořícím domu. Zde by mohlo dojít k neoprávněnému vstupu do obydlí a kupříkladu k poškození vstupních dveří. Jedná se ovšem o krajní nouzi, protože život ohroženého má větší hodnotu, než jeho majetek a právo na nedotknutelnost obydlí.

1.2.3 §29 zákona č.40/2009 Sb. Trestního zákoníku – Nutná obrana

Nutná obrana bývá často zaměňována s významem krajní nouze, nicméně se jedná o dva odlišné a velmi důležité právní předpisy, jejichž znalost je stěžejní. Ustanovení o nutné obraně v zákoně vypadá následovně:

„(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útokem na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“ [7]

Samotný název nám prozrazuje, že se zde jedná už konkrétně o obranu svých zájmů, kterými jsou rovněž převážně život, zdraví a majetek. Rozdílem ovšem je, že se zde nebavíme už o nebezpečí, ale vyloženě o útočnickovi, jehož protiprávní jednání vůči nám musíme odvracet. Způsob odvracení pak musí být úměrný ke způsobu útoku, což je velmi diskutabilní a opravdu konkrétnější specifikace toho, co je úměrné a není, neexistuje. Řekněme tedy, že skrze své instinkty musíme vyhodnotit přiměřenost svého jednání a nepodlehnout přehnaným emocím a touze po pomstě ze zdánlivě nespravedlivého jednání. Taková pomsta v době kdy již útok nehrozil nebo nepřiměřená obrana za špatně vyhodnocené situace může vést k právnímu excesu, za který hrozí následné trestní stíhání vedené vůči bránící osobě.

Jako příklad nutné obrany může být klasická barová rvačka, kdy bavící se host je na baru vyprovokován a následně napaden útočnickem. V tomto případě je oprávněn útok odvrátit sám pomocí sebeobrany, nebo nechat jednat zapojující se vyhazovače jednající v rámci profesní obrany. V obou případech by měla být znemožněna další agresivní aktivita ze strany útočníka například vyhozením z baru, předání policii apod., nikoliv však například jeho usmrcením, což by pravděpodobně vedlo k oné nepřiměřenosti obrany a následnému trestnímu stíhání.

1.2.3.1 Rozdíl mezi krajní nouzí a nutnou obranou

Správné pochopení a rozdílnost těchto dvou pramenů je stěžejní záležitostí při jakékoliv obraně, proto se raději ještě jednou zaměřím na jejich odlišnosti a v následujícím obrázku stručně schematicky shrnu jejich podstatu.

<u>Krajní nouze</u>	<u>Nutná obrana</u>
Přímo hrozící nebezpečí	Hrozící nebo trvajcí útok
Škoda komukoliv	Škoda útočníkovi
Povinnost nebezpečí snášet	Obrana kohokoliv
Následek menší než hrozící	Následek větší než hrozící
Přírodní živly, útok zvířete apod.	Člověk

Obr. 1: Rozdíly mezi krajní nouzí a nutnou obranou [8 - upraveno]

1.2.4 §76 zákona č.141/1961 Sb. Trestního řádu – Zadržení osoby podezřelé

Do skupiny předpisů spadajících do trestní sféry, patří určitě i článek o zadržení osoby podezřelé. Ten nám více méně odpovídá na otázku: „co s útočníkem, potom co skončí obrana?“. Zaměříme se pouze na druhý odstavce, který vypadá následovně:

„(2) Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.“ [7]

Obsah tohoto článku vystihuje vše podstatné. Zadržet lze pouze osoby přistižené při trestném činu nebo bezprostředně poté kýmkoliv, jeli to nezbytné k provedení dalších úkonů. Tato osoba musí být neprodleně předána nejčastěji předem informovanému policejnímu orgánu. O zadržení jako takovém zde není zmínky, nicméně se jedná zpravidla o fyzicky velmi náročnou činnost a opět je nutné postupovat přiměřeně, aby bylo zadržení v mezích zákona.

1.2.5 §14 zákona č. 89/2012 Sb. Občanského zákoníku – Svépomoc

Další významnou právní úpravou jednání, důležitého pro naše potřeby, je občanským zákoníkem popsána svépomoc. Ta je zákonem definována následujícím způsobem:

„(1) Každý si může přiměřeným způsobem pomoci k svému právu sám, je-li jeho právo ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě.

(2) Hrozí-li neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může jej každý, kdo je takto ohrožen, odvrátit úsilím a prostředky, které se osobě v jeho postavení musí jevit vzhledem k okolnostem jako přiměřené. Směřuje-li však svépomoc jen k zajištění práva, které by bylo jinak zmařeno, musí se ten, kdo k ní přikročil, obrátit bez zbytečného odkladu na příslušný orgán veřejné moci.“ [9]

Zde se již nepotýkáme přímo s problematikou obrany, nicméně obecně je zde popsáno jakékoliv jednání, při kterém si můžeme dopomoci ke svému právu sami, není-li toho veřejná moc aktuálně schopna. Vše omezuje pouze již opomíjený faktor přiměřenosti, kdy je třeba dbát osobních instinktů a nejednat extremisticky za hranice zákona.

1.2.6 Zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky

Zákon o zajišťování obrany České republiky je velmi významným právním pramenem upravujícím problematiku pomoci zajišťování obrany státu a jeho základních funkcí prostřednictvím právnických osob, fyzických osob a jiných orgánů za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. [10]

Jedná se tedy o soubor povinností, které jsou zmíněné subjekty povinné vykonávat v případě těchto krizových stavů. Zákon pak určuje, jakou formou tyto povinnosti probíhají, rozsah těchto povinností a kupříkladu možná omezení po dobu jejich výkonu. [10]

Velká část tohoto zákona je věnována celkové prevenci vnějšího napadení a to vyhraněním tvrdých cílů, vyhraněním věcných prostředků k obraně, speciální přípravou na obranu apod.. Pro naše účely není ovšem třeba tuto problematiku více rozepisovat a budu se spíše věnovat právě fyzickým osobám, pro které vyplývají povinnosti v podobě tzv. pracovní povinnosti, pracovní výpomoci a poskytováním věcných prostředků k obraně. [10]

Tyto tři činnosti mohou být uloženy fyzickým osobám za již zmiňovaných krizových stavů ohrožení státu nebo válečného stavu. Povinen je jich každý občan, nestanoví-li zákon jinak. Rozsah těchto činností pak je přípustný nad rámec běžné pracovní doby, v době státní svátků

apod.. Finanční ohodnocení z těchto prací je pak vypočítáno na základě příjmu z běžné práce fyzické osoby, od které je v době tohoto výkonu oproštěn. [10]

Výcvik občanů k obraně je dobrovolný, pakliže není vyhlášen krizový stav. V opačném případě je povinný a to v rozsahu uvedeném zákonem. Dobrovolný výcvik pak probíhá především vzdělávací formou a to v institutech jako jsou školy, školská zařízení a jiné vzdělávací zařízení.[10]

Celkově je tento zákon velmi přínosným materiálem k této práci, neboť upravuje velmi obdobnou tematiku nicméně v rámci povinností a pouze za určeným krizových stavů. Každopádně dle mého názoru, na kterém je tato práce postavena, by se dal zákon doplnit o další náležitosti v rámci dobrovolné přípravy občanů na obranu státu a podporu této přípravy. Vše opět v mezích zákona.

Tímto bych ukončil první kapitolu této práce postavené na obecně teoretickém základu potřebném k pochopení problematiky. Specifikovány byly základní pojmy této tematiky a právní prostředí, v němž se obrana odehrává. Jako nejvýznamnější bod této kapitoly bych vytáhl především poslední uvedený zákon o zajišťování obrany České republiky. Právě z tohoto zákona vychází samotná myšlenka o podpoře dobrovolnosti občanů ve věcech obrany České republiky státem a jejím možném ukotvení právě v tomto zákoně.

U teoretických základů ovšem ještě chvíli zůstanu, neboť než se vrhnu na analýzy a jejich vyhodnocení se závěry, je nutné vysvětlit ještě pár věcí, mezi které patří například pojmy sebeobrana a profesní obrana.

2 SEBEOBRANA A PROFESNÍ OBRANA

Pakliže se bavíme o obraně, považují za více než nutné věnovat pozornost dvou zásadním pojmům, na které se obrana člení, a to na sebeobranu a profesní obranu.

Většina lidí si pod pojmem obrana představí právě sebeobranu, což je logické, neboť je to první způsob obrany, se kterým jsme se v historii setkali. Z časového hlediska to byly vždy naše osobní zájmy, které byly třeba bránit jako první, ať už se jednalo o holý život, či cenný majetek. Příkladem mohly být různé kmenové šarvátky, když ještě neexistovala ani pořádná kulturní společnost a žili jsme v kmenech bránící svoje teritorium.

Postupně se ovšem takhle společnost vyvíjela a lidí přibývalo, což také vedlo k hromadění majetku a zvyšování rozdílů mezi jedinci. Jedinci na vrcholu takové hierarchie pak byli materiálně natolik zajištěni, že místo vystavení se vlastnímu riziku a ztráty všeho, si raději ze svého majetku část upustili a na obranu si najali vlastní placené obránce. Tímto způsobem postupně vznikala forma obrany, kterou dnes nazýváme komerční profesní obrana.

Vývoj společnosti šel ovšem dále a obrana významných leaderů společností, ať už se jednalo o krále, císaře, prezidenty apod., začala být samozřejmostí. Vše dosáhlo až takové úrovně, kdy náklady na tuto obranu nešly z majetku samotných leaderů, ale společnosti jako takové. Tomuto jevu, který je dnes naprosto běžný, říkáme profesní obranou státu a neplatí již pouze na obranu leaderů, ale společnosti celkově.

Vývoj obrany tedy zahrnoval dlouhodobý proces, z něhož se vyčlenily dva základní pojmy mající svoje náležitosti. Těmito pojmy jsou tedy sebeobrana a profesní obrana, které v následujících podkapitolách ještě více rozvedu i s rozdíly mezi nimi.

2.1 Sebeobrana

Začnu tam, kde to vše začalo, a to u sebeobran. V minulosti šlo především o obranu dvou základních zájmů, těmi byly život a zdraví. Postupem času se k nim přidal majetek, neboť se životem a zdravím mohl být úzce spojen, když se jednalo například o jídlo, vodu, ošacení apod.. Jako druhořadé předměty sebeobran se dnes uvádí ještě čest, důstojnost, osobní svoboda a podobné důležité lidské potřeby definované mnoha filozofy, odborníky, zákonodárci apod.. [8]

Z předešlé kapitoly jsme se již dozvěděli, že právo na sebeobranu má každý, je-li provedena v mezích zákona. Zde mluvíme především o nutné obraně a krajní nouzi popsané v první

kapitole. Problémem zde zůstává jedna věc a to, že sebeobraně jako takové se v průběhu života nikde pořádně neučíme. Nemyslím zde přirozenou sebeobranu, jako že třeba skočit z útesu není úplně v pořádku, ale spíše o sebeobraně ve smyslu jak se bránit, chce-li někdo zpravidla nelegálně ohrozit naše zájmy.

Nastane-li taková situace, spousta lidí zde spoléhá především na pomoc státu v podobě policie. Otázkou zůstává, jestli je tento přístup správný. Jsou totiž situace a každý jich určitě známe nespočet, kdy policie nebyla včas na správném místě a k nelegální činnosti prostě došlo. Osobně zde nespátřuji pochybení policie, ale právě jedinců, kteří mnohdy sebeobranou situaci zcela nezvládli vlastním zaviněním. [8]

V takovém případě by pomohla moderní sebeobrana, zaměřená na široké spektrum lidí bez speciálních vlastností či dovedností. Jedná se o soubor efektivních technik od komunikačních po techniky pohybové, které se zabírají sebeobranou ještě před začátkem sebeobrané situace v podobě prevence, až po ukončení sebeobrané situace zpravidla útekem. [8]

Způsob jakým je možné si tyto techniky osvojit, je pak čistě o individuálním přístupu. Zřídka se setkáváme s povinnou výukou sebeobranu, nicméně i to je možné v rámci škol či zaměstnání. Nejčastějším způsobem tedy zůstávají především kurzy sebeobranu, různá cvičení, zájmové kroužky a podobně.

Je tedy třeba vynaložit trochu úsilí, neboť se nejedná o věc, která by nám byla přirozeně dána. Každý z nás sice disponuje určitým pudem sebezáchovy, nicméně je-li značně ohrožen netradičním způsobem, může se objevit stres a naše schopnost přirozené sebeobranu upadá. Právě pomocí tréninku je možné se na tyto situace připravit, umět v nich vhodně reagovat a nevystavovat nebezpečí sebe nebo své blízké.

2.2 Profesionální obrana

Naproti sebeobraně jde pak profesionální obrana, která si klade za cíl obranu zájmů ne vlastních, ale zpravidla zaměstnavatele či zákazníka. Profesionální obrana je tedy logicky prováděna za úplatu a za předem stanovených podmínek a v předem daném rozsahu. [8]

Tyto podmínky kladou vyšší požadavky na osobu obránce, která již běžně musí k výkonu své práce projít určitým výcvikem, jak sebeobraných, tak obranných technik a postupů. Je zde tedy zaručená vyšší profesionalita a spolehlivost při ochraně zájmů, jež zákazník nebo zaměstnavatel není schopen zajistit sám. [8]

Profesní obranu, jak již bylo zmíněno, můžeme dělit do dvou odvětví. Jsou jimi obrana státu a komerční obrana.

2.2.1 Obrana státu

Jedná se o pravděpodobně nejznámější druh obrany, protože se s ní v běžném životě setkáváme denně a bereme ji jako samozřejmost. Je uskutečňována pomocí ozbrojených složek, jež financuje stát z daní svých občanů a jejich primárním úkolem je obrana i ochrana státu před vnitřními i vnějšími vlivy. Využívají preventivních i represivních opatření, daných speciálním zákonem, který uděluje nadstandardní pravomoci těmto složkám. [8]

K hlavním představitelům pak patří mezi nejznámější Policie České republiky mající na starost především vnitřní bezpečnost občanů, Armáda České republiky, která zajišťuje vnější bezpečnost státu a jeho občanů s možností doplnění policie při úkonech k zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Dále zde spadají také Tajné služby, Obecní policie, Vězeňská služby a Justiční stráž. [8]

2.2.2 Komerční obrana

Komerční obrana je tím méně známějším druhem obrany spadajícím do profesní obrany. Již není aplikována pomocí státních složek, ale prostřednictvím tzv. soukromých bezpečnostních služeb. Výkon tohoto povolání je rovněž za úplatu, nicméně plátcem zde není stát, ale zaměstnavatel. Zaměstnavatel pak určuje, jaká aktiva je třeba chránit, jakým způsobem apod.. [8]

Ohledně práv a povinností dochází k běžné polemice, zdali by tyto služby měly mít nějaká nadstandardní privilegia vyplývající z zákona k provozu jejich služby, či zda je problematika již natolik upravena, že speciálních privilegií netřeba. Je totiž stále nutné mít na paměti, že se jedná o samostatně podnikající subjekt, který spadá pod zákoník práce a živnostenský zákoník. Aktuálně je zastáván názor, že speciálních privilegií netřeba a služby si vystačí s pouhou avšak dokonalou znalostí zákonů, uvedených v první kapitole, jako je nutná obrana, krajní nouze, zadržení, svépomoc apod.. Nicméně zakotvení soukromých bezpečnostních služeb a jejich nadstandardních práv a povinností v zákoně není v budoucnu vyloučeno. [8]

Všemu rovněž napomáhá fakt, že o soukromé bezpečnostní služby je, jak ve světě, tak na domácí půdě, čím dál větší zájem. Důvodem je pravděpodobně čím dál větší hromadění kapitálů fyzických i právnických osob, které pocítují potřebu zvýšené ochrany, kterou jim stát nemůže poskytnout. Tady přicházejí na řadu soukromé bezpečnostní služby, nabízející široký sortiment služeb zahrnujících obranu zákaznickova movitého i nemovitého kapitálu a jiných aktiv hodných ochrany. [11]

Služby soukromých bezpečnostních služeb pak dělíme do tří odvětví.

Prvním oblíbeným odvětvím jsou hlídací služby. Zde se setkáváme s nejnápadnější aplikací obrany v rámci soukromých bezpečnostních služeb. Jedná se o přímý dozor nad chráněnými hodnotami zákazníka a případnou okamžitou obranou těchto zájmů. V praxi pak může jít například o osobní ochranu, přepravu cenností, monitorovací činnost, dohled nad společenskými či sportovními událostmi apod.. [8]

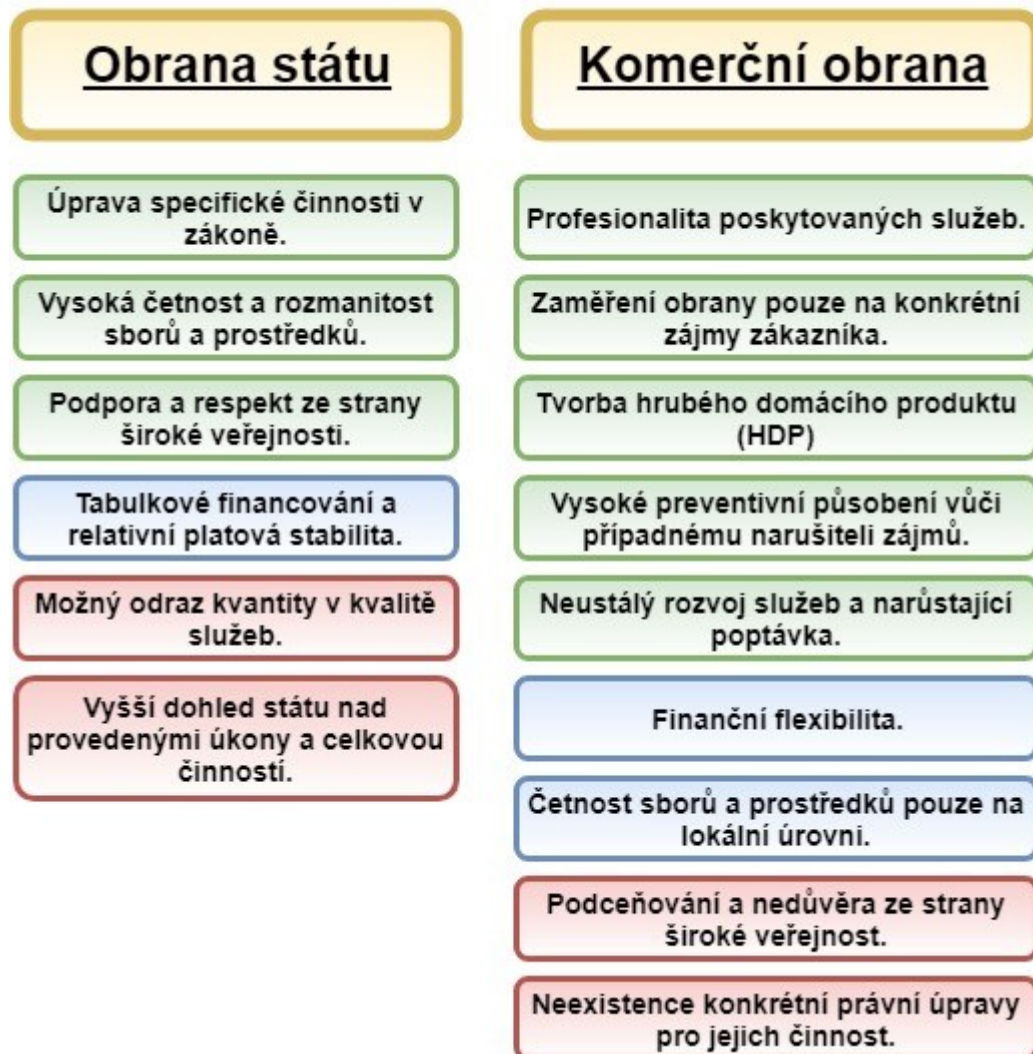
Dalším odvětvím již méně výrazným, nicméně stále spadajícím pod kompetenci soukromých bezpečnostních služeb jsou detektivní služby. Zde se jedná především o profesionální pátrací činnost mimo výkon státních složek. Jedná se tedy o osobní pátrání zadané zákazníkem ve formě pátrání po osobách či věcech, sledovací činnosti, obstarávání informací o třetí osobě apod.. U těchto případů se s obranou jako takovou však neseťkáváme. [8]

Poslední třetí formou komerční obrany je poskytování technických služeb. Zde se již skutečně nelze bavit o obraně, ale o spíše o ochraně. Ta je realizována prostřednictvím rozličných technických prvků majících za charakter především detekci narušení s cílem zamezit pachateli narušení zákaznickova zájmu. Soukromé bezpečnostní služby pak zajišťují jejich montáž, údržbu, provoz a případně opravy zařízení. [8]

Hranice mezi obranou státu a komerční obranou je tedy pevně dána a oba typy profesní obrany značně odlišuje. Pro přehlednost této rozdílnosti uvedu ještě jednu krátkou podkapitulu věnující se právě těmto rozdílům.

2.2.2.1 Komparace obrany státu a komerční obrany

Pro přehlednou komparaci obrany státu a komerční obrany, uvedu jednoduchý obrázek, který by měl shrnout vše podstatné.

Obr. 2: Komparace obrany státu a komerční obrany [vlastní]

Na obrázku můžeme vidět stručně klady a zápory jednotlivých druhů profesních obran. Zelená barva značí stránky, které shledávám za kladné. Modré jsou neutrální, které mohou být výhodou i nevýhodou. V červených pak spatřuji nedostatek daného zaměření.

2.3 Komparace sebeobrany a profesní obrany

Posledním bodem této kapitoly, který považuji za nutný je znázornění rozdílnosti samotných dvou druhů obrany, kterými jsou tedy sebeobrana a profesní obrana. Zde lze nejpodstatnější část shrnout následujícím obrázkem:

Obecná komparace sebeobrany a profesní obrany		
	Sebeobrana	Profesní obrana
Cíl	Ochrana vlastních zájmů Život, zdraví, majetek, pověst, důstojnost apod.	Ochrana zájmů zákazníka Majetek, život, zdraví, pověst, důstojnost apod.
Motivace	Pud sebezáchovy Zachování nedotknutelnosti vlastních aktiv	Zisk, vyšší cíle Finanční zisk, motivace konat dobro apod.
Společenská korektnost	Pozitivní i negativní zapojení davu do konfliktu Fyzická pomoc, povzbuzování, motivování apod.	Neochota zásahů, spíše negativní faktor Natáčení zásahu na mobilní zařízení, přikreslování skutečnosti apod.
Průběh obranné situace	Prevence Minimalizace negativních faktorů pro vznik sebeobrané situace Eliminace útoku Zaměření se na získání prostoru pro útek Odchod ze situace Útek, přivolání pomoci	Prevence Pracovní oděv, komunikace, demonstrace síly apod. Eliminace útoku Znemožnění další protiprávní činnosti Řešení po-obranné situace Zajištění a případné předání státním orgánům
Technika	Jednoduchost, spolehlivost, efektivnost Postoj, krytí, kopy, údery apod.	Variabilita, složitější provedení, možnost manipulace s narušitelem Páky, transportní techniky, techniky zadržení apod.

Obr. 3: Obecná komparace sebeobrany a profesní obrany [8 - upraveno]

Jak můžeme vidět, porovnání na obrázku bylo provedeno z pěti možných perspektiv, mající ukázat ty nejvýraznější odchylky mezi sebeobranou a profesní obranou. Podrobně zaměřit by se dalo na každou z nich, nicméně pro naše potřeby shledávám tuto formu komparace za dostačující.

Závěrem kapitoly je třeba zmínit, že rozdílnost obou obran je stěžejní pro správné pochopení jakékoliv terminologie, se kterou se v současnosti v podobných tématech setkáváme. Sebeobrana je tedy obrana zaměřená na obranu vlastních zájmů, k níž jsme motivováni přirozeným pudem sebezáchovy a profesní obrana je forma obrany, kdy jde obránci, kterým je zpravidla zaměstnanec soukromé bezpečnostní služby, o ochranu zájmů zákazníka, jež si za tyto služby platí. Zákazníkem zde může být rovněž stát v případě profesní obrany státu. Nyní, když jsou základy jasné a důležitá terminologie včetně rozdílů mezi sebeobranou a profesní obranou taktéž objasněny, zaměřím teoretickou část na poslední bod, kterým bude již zde v České republice případně v jiných státech fungující domobrana.

3 NÁRODNÍ DOMOBRAHA

Poslední kapitola, která završí teoretickou část této práce, je věnována tzv. národní domobraně. Tu lze specifikovat různými způsoby, nicméně z laického hlediska je pojem domobrana brán jako vojenský termín, označující tzv. rezervní armádu. V České republice je označována taktéž termínem „záloha ozbrojených sil“, která je v případě války povolána do zbraně.[12]

Ne vždy je ovšem tato skutečnost brána za závaznou, a to především podíváme-li se do některých zahraničních států, kde armáda a celkový systém obrany funguje zcela odlišným způsobem. Z tohoto důvodu beru domobranu jako obecný pojem vyjadřující jakékoliv pohnutí směřující k obraně veřejných zájmů v dobrém úmyslu a způsobem, který nemusí být nutně upraven zákonem.

Za těchto podmínek pak tato problematika úzce souvisí s tématem práce a považuji za více než nutné se jí podrobněji věnovat, prohloubit a případně navrhnout opatření pro samotný rozvoj domobrany v naší zemi, ale to vše až v závěru celé práce.

Rovněž ovšem, jak již bylo nastíněno, je potřeba pojetí domobrany rozvést ze dvou úhlů pohledů. Prvním bude samozřejmě domobrana České republiky, byť je tu tento termín mnohými opomíjen, rozhodně tu má své místo. A druhý úhel náleží určitě některým z vybraných zahraničních států, které považují domobranu za neopomenutelnou část bezpečnostní politiky.

3.1 Domobrana České republiky

V České republice je pojem domobrana nepříliš vídaným pojmem. Nejčastější forma, se kterou se v dnešních dnech s domobranou u nás setkáme, je prezentována médií, a to jako specifický druh extremismu, který je zaměřený především vůči imigrantům. Celkově je pojem domobrana v České republice nezvyklým jevem a většina lidí jej zná pouze skrze zahraniční filmy, které často špatně vystihují pravý smysl domobrany. V osobních životech pak žijeme v idealistických představách, kdy vkládáme svou největší důvěru do státních složek, které mají obranu na starost, a otázkám dobrovolné domobrany nepřikládáme důležitost. [13]

Vzniká zde otázka, zda je tohle správný přístup. Přesně tuhle otázku si alespoň malá část našich obyvatel položila a ještě menší část se rozhodla s ní něco dělat. Na tomto základě vznikla organizace, která si domobranu vzala jako svou doménu a pomocí různých nástrojů se jí snaží v České republice uplatňovat.

Této organizaci se později budu věnovat více, nicméně ještě předtím uvedu podkapitolu věnující se profesní domobraně, neboli činnosti státních a soukromých složek, kterou lze mylně považovat za jakýsi specifický druh domobrany.

3.1.1 Profesní domobrana

Jak již bylo zmiňováno, zde opravdu nemůžeme hovořit o čisté domobraně, byť si ji takto společnost nejvíce spojuje. Proč to zde tedy uvádím je zejména z důvodu porovnání, z hlediska počtů složek, jimiž stát a případně jiné podnikatelské subjekty disponují a kolik jich existuje na čistě dobrovolné bázi. Velmi zajímavý přínos bude mít kapitola rovněž v závěru práce, kde lze tyto počty porovnávat rovněž s potenciálním počtem občanů k obraně z hlediska jejich aktivit.

Vzhledem k tomu, že pojem profesní domobrana ve své podstatě neexistuje, neznáme ani přesný rozsah složek, které by se do ní daly započítat. Činnosti složek, které bych s ní ovšem spojil, by se pak týkaly prevence a represe kriminality, krizového řízení a dalších podobných činností. Zde bych tedy shrnul přibližné počty všech složek integrovaného záchranného systému, armády a soukromých bezpečnostních služeb. Jejich uváděné počty jsou pak přibližně následující:

 <u>Policie České republiky</u>	40 401 příslušníků
 <u>Hasičský záchranný sbor</u>	9 727 příslušníků
 <u>Zdravotnická záchranná služba</u>	6 449 příslušníků
 <u>Armáda České republiky</u>	31 622 příslušníků
<u>Soukromé bezpečnostní služby</u>	44 918 příslušníků

Obr. 4: Přibližné počty příslušníků profesní domobrany v posledních letech [vlastní],[14],[15],[16],[17],[18]

Jedná se o konkrétní publikovaná čísla převzatá především ze zdrojů vydaných příslušnými úřady. Mou snahou byla co nejaktuálnější data, nicméně některé statistiky byly rok až dva

zastaralé, a proto mohou celkové sumy klamat. K demonstraci počtů těchto „profesních domobranců“ jsou ale dostačující a netřeba se této problematice více věnovat. K nahlédnutí spíše stojí pohled na domobranu ve správném slova smyslu, tedy zajišťovanou na bázi dobrovolnosti, nikoliv profese.

3.1.2 Dobrovolnická domobrana České republiky

Jak již bylo řečeno, pro mnohé občany České republiky je domobrana něco jako cizí slovo. Jsou zde ovšem výjimky, které nejen že smysl domobrany pochopily z teoretického hlediska, ale rovněž jej začaly prakticky aplikovat. Mezi tyto výjimky můžeme zařadit v České republice fungující nezávislou, veřejně apolitickou a nadstranickou iniciativu občanů zvanou „Národní domobrana“.

Tato Národní domobrana je pak dobrovolným uskupením občanů České republiky, které spojuje silný pocit k vlastenectví a povinnosti bránit svou domovinu před vnějšími i vnitřními negativními vlivy. Staví na principech svobody, lidské důstojnosti, aktivního občanství, dobrovolnosti, neziskovosti a činnosti v rámci zákona. [19]

Jejich činnost je definována jako jakási pojistka občanů proti zradě či selhání politických a bezpečnostních složek, kterým přímo vyslovuje svou nedůvěru. Zavazují se pak k obraně domoviny občanů České republiky, jejich životů, zdraví a majetku, jakož i k pomoci udržení společenského klidu, stability a zákonnosti. Mimo občanské zájmy pak směřuje jejich činnost k obraně základních zájmů státu, kterými jsou zachování svrchovanosti, suverenity, demokratických principů a integrity státu. Jednoduše řečeno se považují za jakousi druhou dobrovolnou zálohu Armády České republiky, schopnou jednat samostatně, na základě vlastního uvážení. [19]

Konkrétní činnost v praxi je pak prováděna zásadně beze zbraní. Rozsah těchto činností je plně autonomní a odvíjí se čistě od iniciativy jednotlivých skupin, které buďto chtějí komunikovat a řídit se metodikami rady Národní domobran, či nikoliv. Povinný je pouze pravidelný výcvik za účelem zvýšení fyzické a mentální připravenosti domobranců. Doporučené je navazování užitečných kontaktů v rámci obce a mimo ni v rámci podpory jejich činnosti. Jednotlivé hlídky pak pozorují, získávají poznatky o situacích, které následně vyhodnocují a ukládají pro pozdější využití. Dojde-li k přímému narušení zájmů chráněných zákonem, pak je jejich úkolem přivolat bezpečnostní složky, případně postupovat v rámci nutné obrany

či krajní nouze rozebraných v první kapitole. Rovněž se po předchozí dohodě s orgány místní správy nebo policie mohou podílet na zajišťování bezpečnosti veřejných akcí. [19]

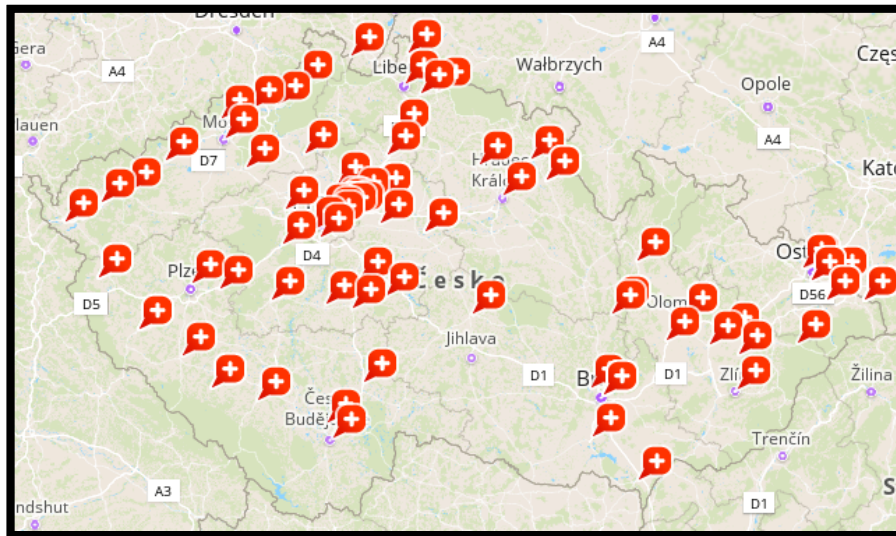
Členové domobrany pak disponují výzbrojí a výstrojí pouze z vlastních nákladů. Jako doporučená výzbroj a výstroj je civilní oblečení nebo stejnokroj, pevná obuv, batoh, dalekohled, svítilna, mobilní telefon, vysílačka, GPS modul, prostředky osobní ochrany a další možné doplňky dle vlastní volby. Vše by pak mělo být viditelně označeno symbolikou Národní domobrany, která vypadá následovně:

Obr. 5: Symbolika Národní domobrany [19 - upraveno]

Na obrázku můžeme vidět zleva vlajku Národní domobrany a rukávovou nášivku Národní domobrany. Hlavními znaky jsou lví hlava značící český stát, sílu, odvahu a zkřížené meče značící symboliku boje. [19]

Aktuální počet všech domobranců v České republice není znám, nicméně se uvádí, že zde působí až 92 skupin v následujících oblastech:

Obr. 6: Mapa skupin Národní domobrany [13]

Mimo neznámý počet členů této skupiny, je nejasná i jejich aktivita. I když se smysl Národní domobrany jeví velmi pozitivně, tak samotné Ministerstvo vnitra ji označuje za extremistické a potenciálně nebezpečné uskupení. Může jít o domněnku vyplývající z boje proti nelegálnímu přecházení evropských hranic migranty, či případně boje proti nefunkčnosti a možnému rozpadu Evropské unie. Tento boj je podle médií mnohdy veden na hranici zákona a i když se nemusí jednat zrovna o členy Národní domobrany, tak to na ně vrhá společností negativní až klidně extremistický pohled. [19],[13]

Mým cílem je v této práci ovšem podpořit myšlenku Národní domobrany, na které byla založena, uvést vše na pravou míru, rozšířit její řady o další možné využitelné potenciální činnosti a navrhnout způsob, kterým by spolupracovala právě s Ministerstvem vnitra, které jí aktuálně jde spíše naproti. Důkaz, že je to možné, bude popsán v následující podkapitole, která se věnuje zahraničním státům, kde je tento systém již podobně zaveden a je plně funkční.

3.2 Domobrana v zahraničí

Proč jsem si stále ve věci národní domobrany tak jistý? To nejspíš proto, že některé státy považují domobranu jako nedílnou součást své bezpečnostní politiky a funguje to velmi dobře.

Zde nemusíme zacházet ani tak daleko, jako například až do Ameriky, kde je domobrana v podobě sousedských hlídek (National Neighborhood Watch), spolupracujících s místními

šerify, vnímána velmi výrazně a velmi pozitivně. Zaměřím se spíše na státy nám relativně blízké, kterými jsou Rakousko, Norsko, Velká Británie a Švýcarsko. [20]

3.2.1 Rakouská proNACHBAR

ProNACHBAR je typickým příkladem konceptu domobran, přesně tak jak jsem v předešlé kapitole popisoval. Tato organizace přímo staví na spolupráci občanů s bezpečnostním systémem Rakouska a její snahou je společně vybudovat bezpečné prostředí pro všechny občany. Jedná se tedy o platformu pro občany, kteří chtějí aktivně přispívat ke zvyšování bezpečnosti v rámci dobrovolnosti. [21]

Konkrétní činnosti jsou pak postaveny a odvozeny ze tří základních pilířů. Prvním jsou informace. Informační činnost proNACHBARu spočívá v podávání informací dalším občanům pomocí různých platforem. Tyto informace se pak týkají současných incidentů z jejich okolí, možnostech prevence apod.. Dalším pilířem je samotná prevence. Ta je zaměřena především na majetkovou trestnou činnost. Zde je hlavní spolupráce s úřady, sdruženími, dalšími iniciativami či institucemi s cílem snížit majetkovou trestnou činnost. Posledním pilířem je pak komunikace. Ta spočívá v časném předávání informací a reakcí na nastalé události, související s bezpečností dané lokality, aby docházelo k rychlému vyřešení nepříznivých situací. [21]

Tyto činnosti se vyvíjely již od roku 2007, kdy ještě proNACHBAR fungoval pod jiným názvem, nicméně i tak se počátek roku 2007 považuje rovněž za rok vzniku této organizace. Od této doby se mnohé změnilo a od nevinné organizace, složené z dobrovolné iniciativy občanů, vznikla výrazná organizace, začleněná do bezpečnostní politiky celého státu a její rozvoj stále pokračuje. [21]

Některé členy z předních pozic aktuálního proNACHBAR můžeme vidět na následujícím snímku spolu s logem proNACHBAR, vyjmenovanými pilíři proNACHBAR a zástupci rakouských policejních složek.

Obr. 7: Zastupitelstvo domobrany proNACHBAR [22]

3.2.2 Norská Natteravnene

Neboli v překladu „noční havrani“ jsou dalším uskupením, tentokrát z prostředí severu, které staví na principech klasických domobran. Jejich původ je připisován právě Norsku, a to již od roku 1990, kdy od této doby se myšlenka a i název Natteravnene rozšířil po celé Skandinávii.[23]

Jedná se pak o politicky a nábožensky neutrální organizaci, která usiluje o bezpečnost centra města a místních komunit. Vizí organizace je snižování násilné a majetkové kriminality, snižování zneužívání návykových látek a v neposlední řadě pozitivní působení na děti a mládež. [23]

Do Natteravnene může vstoupit pak každý od 18-80 let s pozitivním lidským přístupem, zdravým úsudkem, zájmem o fyzickou aktivitu a hlavně časem. Další náležitosti jako fyzickou zdatnost, vstupní poplatek nebo cokoliv jiného Natteravnene nepožadují. Všechny náležitosti jako sebeobranu, první pomoc apod. své členy zdarma doučí, poskytne jim výrazně viditelné vesty s označením, které lze vidět na následujícím obrázku a vyše je do ulic vykonávat domobranou činností. [23]

Obr. 8: Ukázka Natteravnene [23]

3.2.3 Anglická Neighbourhood Watch

Do dalších funkčních domobran v Evropě musíme zahrnout určitě i anglickou Neighbourhood Watch. Její myšlenky jsou přejímány z New Yorku, kde tento koncept domobran vznikl. Do Velké Británie se pak dostal roku 1982 a od té doby se posunul velmi kupředu, především v podvědomí všech obyvatel a rozvoje vztahů se státními složkami. [24]

Hlavní motto zní v překladu „spojme sousedství a vytvořme silné, přátelské a aktivní komunity, ve kterých dochází zřídka ke zločinům a antisociálnímu chování“. Konkrétní hodnoty, o které se pak opírají, jsou bezpečnost, týmový duch, důvěra, péče a respekt.

Podpora pak přichází jak z řad prostých obyvatel, tak z řad policie a dokonce se zapojují i ministerstva. Svou činností pak spolupracují na společném vytvoření bezpečného prostředí především prostřednictvím preventivní činnosti. [24]

Následující obrázek pak ukazuje jednu z lokálních Neighbourhood Watch komunit v jejich jednotném úboru, typické značky se kterými se můžeme setkat po celé Anglii a Walesu a také dva zástupce místní policie, znázorňující fungující vzájemnou spolupráci.

Obr. 9: Ukázka Neighbourhood Watch [25]

3.2.4 Systém švýcarských ozbrojených složek

Jako poslední příklad domobran v této práci, ale určitě ne poslední příklad domobran celkově, zde uvedu systém švýcarských ozbrojených složek, který je jedním z nejvýraznějších fungujících systémů pracujícím na principu dobrovolnosti vůbec. Tento fakt můžu jednoduše doložit statistikou, která objektivně zhodnocuje bezpečnost všech zemí na světě, kde Švýcarsko s přehledem zaujímá místo v první desítce. Jinými slovy zde budu popisovat jeden z teoreticky nejbezpečnějších států světa s bezpečnostním indexem 88%. [26]

Proč je tomu tak? To protože mají velmi specificky postavený systém ozbrojených složek, ve kterém pouhých 5 procent zaujímají profesionální vojáci a zbytek je složen z branců nebo dobrovolníků. Pokud to vyčíslím konkrétně, tak je uváděno, že aktivních ozbrojených složek má Švýcarsko k dispozici téměř 135 000, což je v porovnání kupříkladu s naší republikou opravdu úctyhodný počet. [27]

Tito branci a dobrovolníci pak musí podstoupit základní výcvik po dobu osmnácti týdnů, po jehož absolvování jsou automaticky zařazeni do systému ozbrojených složek. Z tohoto zařazení pak vyplývají pravomoci, jako vlastnit jakoukoliv výzbroj a výstroj pro vlastní použití

doma, přidávat se k jakýmkoliv vojenským službám včetně například bojových jednotek apod.. [27]

Z našeho pohledu se jedná až o poněkud extrémní přístup k bezpečnostní politice státu, nicméně opět musím připomenout, že tento systém skutečně funguje a proto se vrátím k myšlence ohledně toho, zdali by i u nás podobný systém nemohl fungovat. A pokud ne zrovna švýcarský model, tak proč ne třeba modely z předchozích zmiňovaných zemí? Jsem si poměrně jistý, že ano. Aby ale nezůstalo pouze u mého názoru, tak se tímto přesouváme do praktické části, kde tuto myšlenku budu moci opřít o analýzy, které mi pomohou myšlenku potvrdit nebo naopak vyvrátit. Na těchto skutečnostech pak budu moci uzavřít celou práci nějakým návrhem konkrétních opatření a způsobů provedení domobran v České republice, které by do budoucna mohly být přínosné ve věcech týkajících se zvyšování celkové národní bezpečnosti.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA POTENCIÁLU OBČANŮ K OBRANĚ A JEJICH AKTIVIT

Z teoretické části je tedy již patrné, že něco jako koncept domobran je již světově velmi dobře znám. Někde více, někde méně, nicméně jednoznačně je možné říci, že v České republice spíše méně. Když se k tomu krátce vrátím, tak je nutné zopakovat, že domobranou v České republice se zabývá pouze hrstka lidí a ten zbytek o funkčnosti tohoto konceptu nemá ani ponětí, byť jej mnohdy znají a vědí, o co jde.

S Českou republikou je to tedy věc zatím neslučitelná, ale je zde tahle tématika vážně takové tabu? Skutečně by v budoucnu nemohly podobné organizované skupiny za podpory státu vzniknout a podílet se na zajišťování obrany a ochrany? Právě tyto otázky jsou předmětem této první kapitoly praktické části, jejímž úkolem je na ně co nejlépe zodpovědět. K tomuto účelu využiji jak kvantitativní analýzy, kterou bude v tomto případě dotazníkové šetření, tak kvalitativní analýzy v podobě interview se specifikovanými osobami.

Oba druhy analýz by pak měly efektivně zodpovědět na položené otázky a potvrdit či vyvrátit smysl této práce. Pakliže bude potvrzen, tak lze tvrdit, že Česká republika je pro tento systém dobře připravena a je možné o jeho zavedení uvažovat. Samozřejmě se nejedná o proces trvající dny či týdny. Vše by mělo určité náležitosti a jejich specifikace a zavedení by vyžadovalo určitý čas v řádech klidně let, než by tento systém mohl vyjít v platnost.

Nicméně v případě, že by analýzy smysl domobran v České republice vyvrátily, není třeba celou práci považovat za zbytečnou. Osobně bych tuto skutečnost přijmul a považoval to za určitý druh oprávněné skepse a uspokojení ze současného bezpečnostního stavu. Pro někoho se dané téma může zdát být velmi kontroverzním a neaplikovatelným na současné poměry. Nemůžu mu to mít za zlé, neboť i můj názor nemusí být plně objektivní. Pořád je možné se hájit skutečností, že za pár let může být vše jinak a tehdy by domobrany mohly skutečně přijít v úvahu.

Každopádně přesně kvůli této objektivnosti a nezkreslenosti názorů pouze mým vlastním směrem jsou zde následující analýzy dokazující nestrannost a možnost či nemožnost uchy-
cení se takového systému v našich poměrech.

4.1 Dotazník

Zmíněnou analýzou číslo jedna je dotazníkové šetření. Tato metoda byla zvolena na základě relativní jednoduchosti, vysokému dosahu a možnosti odpovědí na jednoznačně položené otázky k této práci.

Vzhledem k tomu, že domobrana může být praktikována skutečně téměř kýmkoliv, jsem zde nemusel cílit na žádné specifické skupiny a bylo možné dotazník sdílet všemi směry. Největší část respondentů pak pochází z elektronické distribuce, kdy pomocí specifického portálu bylo možné dotazník vytvořit a rovněž rozeslat do nejvlivnějších odvětví internetu. Zde se podařilo nasbírat relativně uspokojivé množství zodpovězených dotazníků a spolu s dalšími, které jsem osobně rozdál především v řadách studentů, bylo možné dotazníky vyhodnotit a získat tak cenné poznatky. Celkový počet respondentů, který dotazník zodpovědělo, byl ve finále 431, což není příliš působivé číslo, nicméně pro naše potřeby a představu trendu z výsledků je možné určit závěry za validní pro tuto práci.

Struktura dotazníku, výsledky jednotlivých otázek a závěry z nich odvozené jsou pak popsány v následujících podkapitolách.

4.1.1 Charakteristika respondenta

První část dotazníku je zároveň velmi obecná část, která má pouze jednoduchou úlohu a to seřadit respondenty do kategorií, dle určitých kritérií a demonstrovat na nich obecnost dotazníku. Aby byl průzkum opravdu hodnotný, je třeba právě na základě těchto otázek dokázat zařazení různých skupin lidí s rozdílnými charakteristikami, jejichž vzájemné názory se mohou výrazně odlišovat. Hlubší smysl pro práci tato sekce nemá, nicméně i tak je její důležitost zřejmá.

4.1.1.1 *Otázka č. 1: Věková kategorie*

Pakliže se bavíme o hlavních charakteristikách respondentů, pak je věk určitě jednou z prvních věcí, která by nás v této oblasti měla zajímat. Důvod je jednoduchý. Jsou to právě věkem načerpané znalosti a dovednosti, které v tomto případě mohou přispět jak teoretickými poznatky, tak případnou aktivitou v rámci výkonu samotné domobrany.

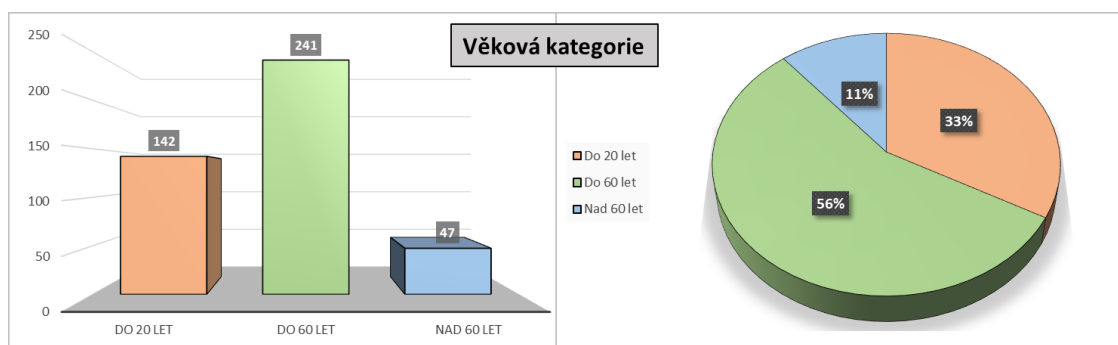
Zahrnout je tedy třeba jak starší populaci, mající hodnotný názor k tomuto tématu, tak mladší generaci, kterou by se dalo do konceptu zapojit. Rovněž platí, že čím větší rozpětí a rozmanitost respondentů podle věku bude, tím bude dotazník objektivnější, což je rozhodně velmi pozitivním faktorem u analýzy takového typu.

Otázka pak byla postavena tak, aby obsáhla tři nejdůležitější věkové skupiny, tedy mládež, dospělou populaci a seniory. Formulace byla položena neofenzivním způsobem a vypadala následovně:

Tab. 1: Dotazník – Věková kategorie [vlastní]

1	Do které věkové kategorie patříte?		
	Do 20 let	Do 60 let	Nad 60 let

Následující grafy znázorňují výsledky této otázky:

Obr. 10: Dotazník – Věková kategorie [vlastní]

Jak můžeme vidět, většinu respondentů pokryla dospělá populace v produktivním věku. Tuto skutečnost shledávám jako naprosto v pořádku, neboť právě tyto lidé jsou pro účely této práce atraktivní a jejich zapojení a přínos je největší.

Méně početnější skupinou byla mládež, která přináší do dotazníku mladický pohled, a z hlediska budoucnosti jsou právě tyto respondenti hodnotní.

Nejméně zastoupenou skupinou jsou senioři, kteří přináší do dotazníku vědomost na základě prožitých zkušeností. Zde se obávám však faktoru zkreslení skrze skepsi vůči novým věcem, kterých se tato generace často obává. Z tohoto důvodu menší zastoupení této kategorie nepovažuji za selhání.

4.1.1.2 Otázka č. 2: Pohlaví respondentů

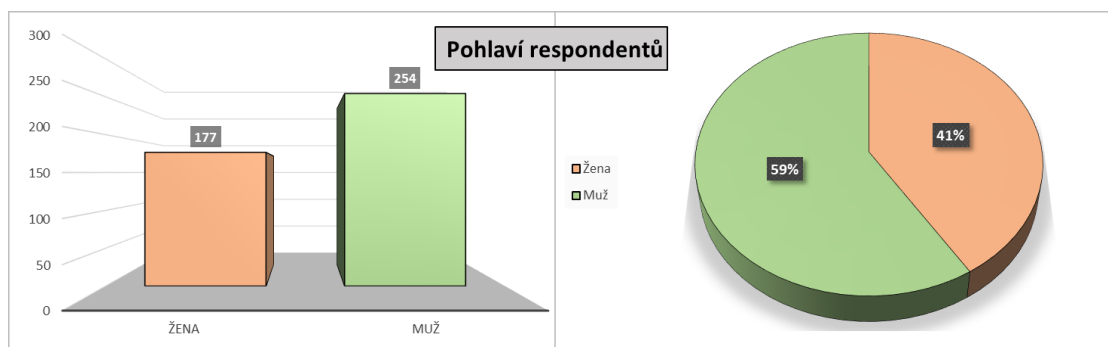
Další otázkou dotazníku byla otázka ohledně pohlaví respondentů. Touto otázkou jsem chtěl pouze dosáhnout co nejrovnoměrnějšího rozložení žen a mužů, aby byl zastoupen názor obou skupin a dotazník tak i genderově objektivní.

Otázka pak vypadala následovně:

Tab. 2: Dotazník – Pohlaví respondentů [vlastní]

2	Jste muž nebo žena?	
	Žena	Muž

Odpovědi na tuto otázku byly dle následujících grafů:

Obr. 11: Dotazník – Pohlaví respondentů [vlastní]

Na základě výsledků můžeme vidět, že zastoupení obou kategorií je relativně vyrovnané. Lehce převažuje zastoupení mužů, což rozhodně není na škodu, neboť právě ve věcech obrany jsou to oni, kdo mají fyziologicky větší předpoklad k obraně. Efektivní obrany a ochrany však může rozhodně dosáhnout i žena, neboť i ona má určité přednosti před muži, proto tuto složku také není možné opomenout a zahrnuty musely být obě kategorie, což se povedlo.

4.1.1.3 Otázka č. 3: Dosažené vzdělání

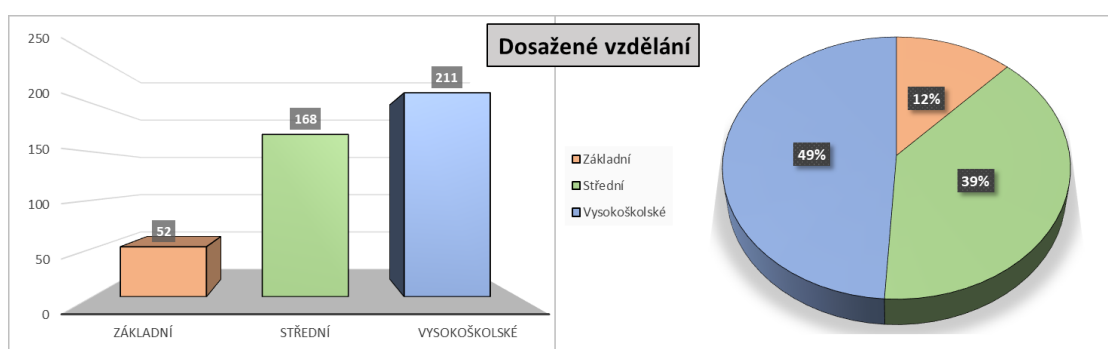
Máme-li vyřešenou otázku moudrosti pramenící z věku a pohledu dvou fyziologicky rozdílných typů, tedy muže a ženy, tak je třeba přistoupit k poslední záležitosti a to je úroveň vzdělání respondentů. To může hrát významný faktor, neboť předpokladem je, že vzdělanější člověk má širší rozhled a do problematiky může přispět mnohem specializovanějším přínosem. Opomenout však nemůžeme i méně vzdělanější respondenty, kteří mají zase v předpokladu větší životní zkušenosti a praktické dovednosti. Jednotlivé kategorie by bylo

ideální zahrnout všechny a to od méně vzdělaných, po ty nejvzdělanější. Otázka pak byla postavena následovně:

Tab. 3: Dotazník – Dosažené vzdělání [vlastní]

3	Jaké je Vaše aktuálně dosažené vzdělání?		
	Základní	Střední	Vysokoškolské

Velmi jednoduchou formou pak respondenti odpovídali na tuto otázku, jejíž rozložení výsledků můžeme vidět na následujících grafech:

Obr. 12: Dotazník – Dosažené vzdělání [vlastní]

Výsledky pak vyšly tak, že nejpočetnějšími skupinami byli absolventi střední a vysoké školy. Vzhledem k otázce číslo jedna, kde jsem se dotazoval respondentů na věk, byly nízké počty v oblasti základních škol relativně očekávány. Nicméně i tak bylo otázku nutné položit a ujistit se v této oblasti. Výsledkem je tedy většinové zastoupení vzdělaných lidí, kteří jsou doplněni o stupeň méně vzdělanějšími, avšak mnohdy manuálně vzrušenějšími lidmi.

4.1.2 Kvalifikace respondentů

Předchozí sekce otázek byla zaměřena čistě na dokázání objektivnosti dotazníku a výsledky neměly hlubší přínos. Ten však začne nabývat právě od této sekce otázek, kdy se jedná již o specifitější, nicméně ještě stále charakterově na respondenty zaměřené otázky. Jejich cílem je zjistit především jakým směrem jsou respondenti zaměřeni v rámci svého zaměstnání či volnočasových aktivit, jak moc toto zaměření ovládají a jestli disponují nějakými prostředky využitelnými k obraně či ochraně. Z těchto dat lze následně vytáhnout velmi zajímavé informace a odvodit z nich závěry důležité pro tuto práci.

4.1.2.1 Otázka č. 4: Využitelnost v odvětví

Přímá otázka zaměřená vyloženě na činnost respondentů, která měla za úkol nepřímým způsobem odpovědět, zda respondentova aktivita v rámci povolání či volného času lze rovněž připodobnit nebo spojit s některou konkrétní činností IZS.

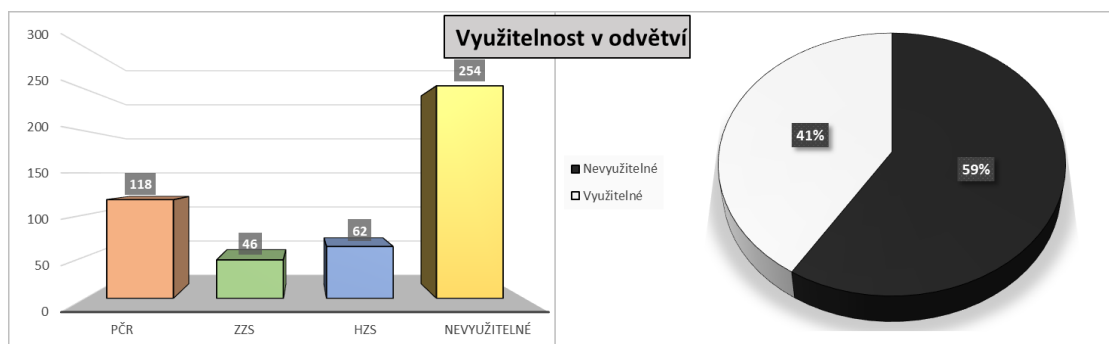
Odpovědi na otázky byly postaveny tak, aby každá z nich vypověděla přibližný charakter této činnosti, aniž by v jejich formulaci zaznělo cokoliv o jejich pravé podstatě, tedy že se jedná o hlavní činnost některé ze složek IZS. Samozřejmě musela být zahrnuta i možnost, že se s žádnou z takových činností neslučuje.

Struktura této otázky pak vypadala následovně:

Tab. 4: Dotazník – Využitelnost v odvětví [vlastní]

Je možné Vaši profesní či volnočasovou kvalifikaci využít pro zajištění veřejného blahobytu v některém z následujících odvětví?				
4	Zajištění veřejného pořádku, prevence kriminality, obrana a ochrana veřejných zájmů apod.	Asistence při záchranných akcích vyžadujících základní zdravotní kvalifikaci	Pomoc při mimořádných událostech jako jsou živelné pohromy, požáry, záchranné akce apod.	Nelze využít v žádném z těchto odvětví

Respondenti měli možnost na tyto otázky odpovědět otevřeným způsobem a zaškrtnout více než jednu možnost, proto zde výšečový graf na celková procenta neměl význam. Místo něj jsem však vytvořil výšečový graf, který zhodnocuje poměr mezi nevyužitelnými aktivitami a využitelnými vzhledem k celkovému počtu respondentů. Výsledky se ve finále mohou lehce odlišovat, nicméně velká odchylka vzhledem k počtu respondentů zde není očekávána.

Obr. 13: Dotazník – Využitelnost v odvětví [vlastní]

Grafy nám ukázaly, že bohužel nadpoloviční část respondentů nemá co dočinění s žádnou z uvedených aktivit. Vezmeme-li v úvahu množství profesí a různých zaměření, není tento

výsledek až tak překvapivý. Výrazný faktor zde může hrát ještě nejistota a neuvědomělost v možnostech spojení činností určitých, na první pohled odlišných dvou činností.

Poněkud uspokojivě však vyšel výsledek v oblasti činnosti spojené s PČR. Jakákoliv taková aktivita je pro naše účely ideální, neboť právě zde byly popisovány činnosti spojené s obranou a ochranou.

Podobných výsledků dosáhla činnost spojená s HZS a ZZS. Zařadil bych zde respondenty, kteří například prošli nějakým bezpečnostním školením, znají základy podávání první pomoci apod.. Očekával jsem zde vyšší výsledek, nicméně odůvodněním může být právě nejistota ve své schopnosti, bázlivost, neochota a další možné faktory vyplývající z této otázky.

4.1.2.2 Otázka č. 5: Úroveň znalostí a dovedností

Po předchozí otázce již známe zaměření některých respondentů v našich zájmových sektorech, načež je třeba navázat další analýzou a to z hlediska úrovně znalostí a dovedností v těchto činnostech.

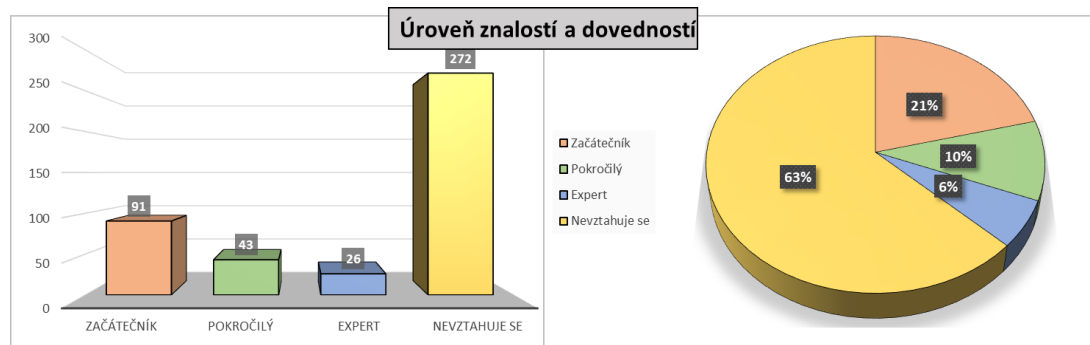
Je zjevné, že někteří z těchto lidí jsou vysoce kvalifikovanými pracovníky působícími klidně i ve vedoucích pozicích a někteří naopak jsou svou kvalifikací na úplném počátku a zvládají jen základy těchto činností. Od začátečníků po experty jsou pro nás tito lidé velmi důležití a jejich názor má rozhodně vysokou hodnotu pro tuto práci. Rozlišit je a provést analýzu má velký smysl a to nejen v objektivnosti názorů z hlediska pracovních zkušeností, ale rovněž z hlediska možného návrhu zapojení těchto lidí a případné tvorby organizačních struktur.

K této analýze tedy byla využita následující otázka a odpověď bylo možné těmito odpověďmi:

Tab. 5: Dotazník – Úroveň znalostí a dovedností [vlastní]

Jaká je úroveň Vašich znalostí a dovedností v dané problematice?				
5	Začátečník – Zvládá jednoduché úkoly za dohledu zkušenějšího pracovníka	Pokročilý – Je schopný samostatně vykonávat činnost bez potřeby dohledu	Expert – Umí samostatně provádět úkony a případně vést méně zkušenější pracovníky	Nevztahuje se k dané problematice

Výsledné grafy těchto odpovědí pak vypadají následovně:

Obr. 14: Dotazník – Úroveň znalostí a zkušeností [vlastní]

Z uvedených grafů můžeme vidět, že opět největší sektor zahrnuje respondenty, jejichž činnost se k našim účelům nevztahuje, stejně tak jak tomu bylo v předchozí otázce. Mnohem zajímavější výsledky jsou však ty následující, kdy kategorie „začátečník“ je nejvíce. Jedná se o respondenty, kteří rozhodně nejsou zanedbatelní a jejich uplatnění je výborné v případě právě pomocných prací například v kooperaci s IZS.

Kategorie „pokročilý“ a „expert“ rovněž ukázala, že není úplně prázdnou a i taková lidé se v menším množství naleznou. Jedná se o výborný výsledek a využitelnost těchto lidí v našem případě bych nespatoval jen „v poli“, ale rovněž na úrovni vzdělávací. Jinými slovy pakliže by se mělo jednat o koordinaci nebo školení méně zkušených pracovníků, pak by to měly být právě tyto dvě kategorie, které by tuto činnost zabezpečovaly.

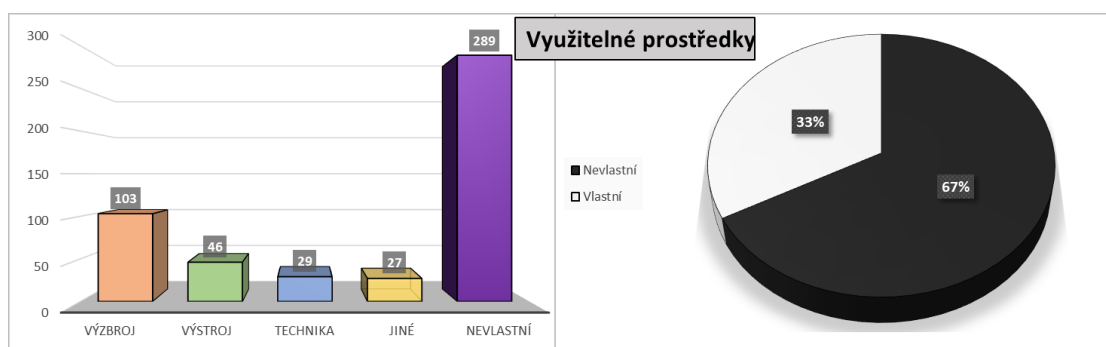
4.1.2.3 Otázka č. 6: Využitelné prostředky

Poslední otázka tohoto sektoru je zaměřena na vlastnictví respondentů v oblasti využitelných prostředků k obraně, ochraně, krizovému řízení atp.. Jelikož ne každý z těchto lidí chce pomáhat fyzicky, tak je tu stále možnost přispět alespoň materiálně. Nebo v případě i fyzické výpomoci by bylo určitě ku prospěchu, kdyby měl účastník vlastní výzbroj, výstroj a jiné vybavení, na které by byl zvyklý a v jeho použití znalý. Nicméně v případě že by takovým vybavením nikdo nedisponoval, tak by to nebyl takový problém, protože je tu stále myšlenka koordinace a podpory státu, který by právě do podobných věcí měl rovněž investovat na oplátku za snížení kriminality a zvýšení bezpečnosti svých obyvatel. Minimálně základní vybavení obrannými prostředky a nějaká viditelná, jednotná výstroj by měla být. Každopádně se pojďme podívat na položenou otázku v dotazníku znějící následovně:

Tab. 6: Dotazník – Využitelné prostředky [vlastní]

6	Disponujete nějakou výzbrojí či výstrojí, která by se dala využít pro předchozí uvedené účely?				
	Výzbroj	Výstroj	Technika	Jiné	Nedisponuji ničím využitelným pro tyto účely

Opět můžeme vidět, že otázka byla položena otevřeně a respondent mohl zaškrtnout více odpovědí než jednu. Z tohoto důvodu opět nemělo smysl tvořit výšečový graf znázorňující procenta z celku a jednoduše byl vytvořen jiný a jednodušší, který znázorňuje pouze, zda respondent disponuje alespoň jednou z těchto věcí, či ani jednou. Výsledné grafy vypadají tedy následovně:

Obr. 15: Dotazník – Využitelné prostředky [vlastní]

Z analýzy především výzbroje a výstroje respondentů jsme zjistili, že skutečně se najdou jedinci, kteří disponují tímto vybavením, které je využitelné pro obranu a ochranu. Jedná se poměrně o uspokojivá čísla a procenta, ze kterých může vyplývat, že finanční podpora státu možná nebude až tak drastická, jak by si někdo mohl myslet.

Nejvyšší složkou činící téměř 70% jsou lidé, kteří tyto předměty nevlastní anebo o tom ani neví. Vezmeme-li v úvahu, kolik lidí má kupříkladu silné auto vhodné do terénu nebo od-tahu, dobře vycvičeného domácího mazlíčka nebo jiný podobný předmět, který se na první pohled nehodí do žádné ze zmiňovaných kategorií, tak by výsledné počty pravděpodobně vypadaly ještě mnohem zajímavěji. Především technika a kategorie „jiné“ by dle mého názoru rozhodně vzrostla, nicméně výsledky jsou dané, a proto není další polemika na místě.

4.1.3 Vztah a názor respondentů k problematice

Po sekci v níž jsem zjišťoval jakési lidské a materiální zdroje k provedení mé myšlenky dobrovolných domobran pro ochranu vlastního teritoria apod., je třeba nakonec zjistit, zda tito

lidé vůbec tento nápad a ideu shledávají rovněž za proveditelnou a zda by se jí sami účastnili. Poněvadž bylo dosaženo relativní různorodosti respondentů, je možné očekávat objektivní názory, které budou vysoce hodnotným přínosem pro tuto práci, a závěrečná kapitola o samotném návrhu takového systému bude o to uvěřitelnější.

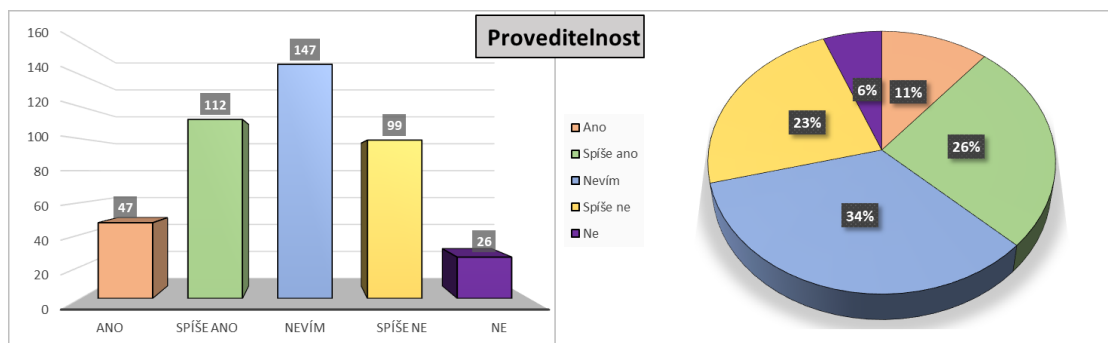
4.1.3.1 Otázka č. 7: Proveditelnost

Jak již bylo zmíněno, je třeba zjistit jiný pohled na věc, než můj vlastní, a k tomuto účelu výborně poslouží respondenti tohoto dotazníku. Otázka tedy byla položena poměrně vyčerpávajícím a výmluvným způsobem, nicméně odpověď na ni je jednoznačná jak můžeme vidět z následující tabulky:

Tab. 7: Dotazník – Proveditelnost [vlastní]

7	Je dle Vašeho názoru možné za podpory státu zvýšit národní cítění a ustanovit obecná pravidla, jimiž by se kvalifikovaní občané mohli dobrovolně aktivně zapojit a podílet se na zvyšování veřejného blahobytu?				
	Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
	47	112	147	99	26

Jednoduchá interpretace by též mohla znít ve smyslu, zda je uskutečnitelný systém dobrovolných domobran v rámci České republiky, nicméně ze třetí kapitoly již víme, že mnoho lidí především skrze média vnímá koncept domobran spíše jako extremismus než formu pomoci státu, čemuž jsem se chtěl vyhnout uvedenou interpretací otázky. Nevím, zda se mi tomuto efektu podařilo vyhnout, nicméně výsledky jsou opět uvedeny v následujících grafech:

Obr. 16: Dotazník – Proveditelnost [vlastní]

Jak můžeme vidět, největší zastoupení respondentů je v kategorii, která netuší co si o tomto tématu myslet. Nemůžu jim to mít jakkoliv za zlé, osobně čím více názorů a informací o této problematice čerpám, tak v rámci proveditelnosti v dnešních dnech taky lehce váhám. Právě tato statistika měla zodpovědět na otázku, zda je již Česká republika takový systém schopna přijmout a neutrální výsledek byl zřejmě neočekávanější. Vše by bylo třeba napřed vyzkoušet a specifikovat, poté by se vidělo.

Každopádně kategorie podtrhující i mé vlastní přesvědčení „ano“ a „spíše ano“, která vyloženě potvrzuje smysl této práce, je rovněž čteně zastoupena. Věřím, že tito lidé by koncept dobrovolných domobran nejen podpořili, ale rovněž se někteří z nich do něj aktivně zapojili.

Na opačné straně stojí nezanedbatelné množství skeptiků, kteří se bojí přijmout nová opatření. Důvodů může být hned několik, jednak se může jednat o nedůvěru ve stát, také o nedůvěru v lidi anebo dokonce mohou aktuální systém považovat za natolik efektivní, že není třeba vymýšlet dalších bezpečnostních opatření. S těmito odpůrci se rovněž počítá, dobrovolná činnost totiž není vyloženě pro všechny a přístup státu k problematice je též velmi diskutabilní. Asi nejlepším způsobem jak zjistit zda mají pravdu či nikoliv je takový systém zavést a poté by se uvidělo.

4.1.3.2 Otázka č. 8: Zapojení a podpora obyvatel

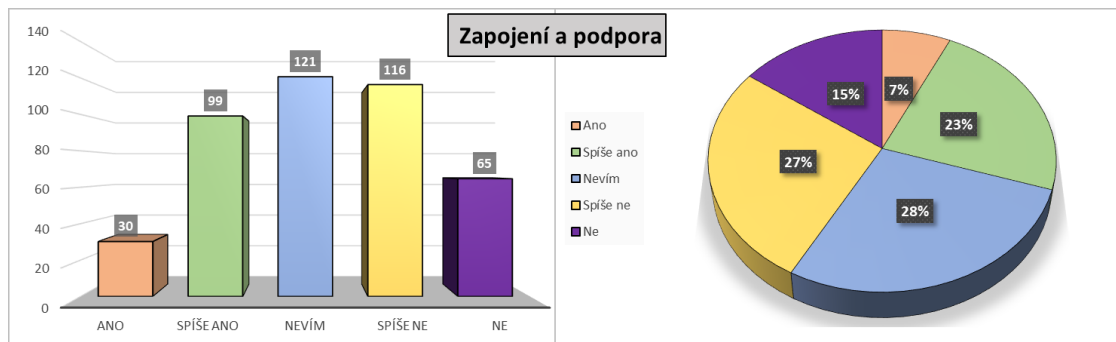
Je velký rozdíl mezi otázkou proveditelnosti dobrovolných domobran a otázky ohledně vlastního, aktivního zapojení. Jednoduše řečeno, není pravidlem, že když někdo tento koncept shledává za proveditelný, tak že se automaticky do něj aktivně zapojí. Na opačné straně ani není vyloučeno, že někdo kdo absolutně nevěří, že by něco takového bylo vůbec možné, tak že by se ve finále do tohoto systému nezaangažoval. Z tohoto důvodu byla nutnost položit následující otázku a zjistit uvedené rozpoložení respondentů skrze odpovědi.

Tab. 8: Dotazník – Zapojení a podpora obyvatel [vlastní]

8	Vy osobně byste byl/a dobrovolně ochoten/a zapojit se do takového programu osobně popřípadě jej podpořit jiným způsobem?				
	Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne

Opět můžeme vidět uzavřené možnosti odpovědí, které jsem shledal v tomto případě za vhodné a dostatečné k zodpovězení otázek, zda by byl problém se zapojením občanů do systému dobrovolných domobran v případě, že by takový systém vznikl.

Odpovědi pak byly rozloženy následujícím způsobem:

Obr. 17: Dotazník – Zapojení a podpora obyvatel [vlastní]

Ze zjištěných výsledků provedu jen jednoduchou matematickou úvahu na základě kladných odpovědí. Kdybychom mohli počítat s celými uvedenými sedmi procenty z celku, plus dejme tomu dvacet procenty z odpovědí „spíše ano“ a polovinou z odpovědí „nevím“, tak bychom mohli potenciální zájemce o aktivní dobrovolnou domobranu vyčíslit až na 40%. Pakliže těchto 40% aplikujeme na počet účastníků, tedy 431, vychází z toho přibližně 170 respondentů. Dle mého názoru je to velmi působivé číslo, se kterým by se v rámci zabezpečení kupříkladu teritoria dalo rozhodně pracovat. Kdybychom těchto 40% aplikovali na celou populaci, tak si dovoluji tvrdit, že dostaneme číslo ještě mnohem vyšší než celkový počet policistů v České republice.

Úvaha je nicméně velmi idealistická i přes výsledek dotazníku a s celými uvedenými procenty nelze počítat. Proč tomu tak je, jsem již popisoval a k tomu je ještě velmi těžké říci, který z respondentů byl důsledný a odpověděl dle skutečných pocitů a který ne. Výsledek by pak při zavedení takového systému mohl být zklamáním, nicméně pro potřeby této práce a podporu samotné myšlenky dotazníkové šetření svou roli splnilo.

Tímto je možné tuto podkapitolu uzavřít, neboť myslím, že potřebné odpovědi na doposud nezodpovězené otázky byly sesbírány, řádně zpracovány i s následující úvahou a doplněním. Jak ovšem z charakteristiky dotazníkového šetření vyplývá, jedná se o metodu masově založenou a nelze odhadnout aktuální rozložení respondentů, takže odpovědi mohou následně zavádět. Abych se takové zkreslenosti vyhnul, zaměřil jsem se ještě na jednu spíše kvalitativní analýzu a tou je interview.

4.2 Interview

K potvrzení výsledků dotazníku, který relativně dokázal, že myšlenka celé této práce má smysl a je zde i určitý potenciál v celkové proveditelnosti, je třeba zjistit také hlubší názor lidí, kteří se s obranou, ochranou nebo také krizovým řízením zabývají každým dnem. Právě k tomuto účelu slouží tato podkapitola, která se zabývá koordinovanými rozhovory na toto téma s pravými lidmi z oboru.

Konkrétněji se jedná o profesně zdatné jedince z řad Policie ČR, Armády ČR, soukromých bezpečnostních služeb, ze Sboru dobrovolných hasičů a také aktivního zápasníka v bojových sportech. U těchto pět lidí je vysoký předpoklad, že budou mít různé úhly pohledů z hlediska jejich profesních nebo dobrovolných aktivit a právě proto budou pro práci vysokým přínosem. Rovněž je mým cílem zahrnout obě pohlavní skupiny, aby se objektivnost pohledů ještě zvýšila.

Otázky pak byly kladeny dle určité struktury, ale vždy individuálně pozměňovány dle reakcí a odpovědí dotazované osoby. U jednotlivých interview budu také popisovat způsob vyjadřování a dojem z dotazované otázky při rozhovoru. Tímto směrem bych chtěl dosáhnout co nejobjektivnějšího pohledu na tematiku z řad kvalifikovaných občanů a potvrdit tak nebo vyvrátit výsledky dotazníkového šetření.

Poslední neopomenutelnou informací před uvedením samotných rozhovorů je třeba zmínit, že vzhledem k dodržení ochrany soukromí jednotlivců jsem se rozhodl neuvádět jejich pravou identitu. Z tohoto důvodu je nebude označovat vlastními jmény a další informace narušující jejich osobní identitu budou řádně vyfiltrovány.

4.2.1 Interview 1: Policie ČR

Prvním respondentem je muž, pracující již přes tři roky u státní policie s hodností podporučík. Než nastoupil k policii, měl manažerskou pozici v soukromé bezpečnostní službě, čímž se z něj stává o to cennější respondent do této práce, neboť se setkal jak s komerční profesní obranou, tak obranou státu. Teď jeho výkon každopádně spočívá ve výkonu pořádkové policie v rámci Zlínského kraje a tímto směrem byl veden i rozhovor, který jsem vyhodnotil následujícím způsobem.

V prvé řadě proběhla diskuze o celkovém tématu mé práce, kdy bylo mým cílem respondentovi osvětlit, čeho se týká, co v ní píše a jaké náležitosti by celkový koncept měl. Jelikož

jsem s ním toto téma v minulosti již několikrát probíral, tak nebylo třeba dlouhého vysvětlování a do konceptu byl uveden velmi rychle.

Následující diskuze pak směřovala do zahraničí, kde jsem se ptal respondenta, zda se již setkal s některou z forem dobrovolné domobrany v některém ze zahraničních států. Odpověď byla negativní a to, i když jsem mu uvedl skupiny zmiňované ve třetí kapitole, jejich činnost a také efektivnost, se kterou v daných státech pracují.

Návaznost pak byla taková, zda by dle jeho názoru bylo možné nějaký podobný systém zavést i v České republice, samozřejmě se všemi náležitostmi v rámci právní úpravy, podpory státu apod.. Jeho slovy je tohle možné, nicméně okamžitě se začal odvolávat na činnost policie a fakt, že obrana státu a jeho obyvatel je aktuálně v její kompetenci. Vyjádřil zde názor, že zdejší obyvatelům chybí určitá nátura dělat věci dobrovolně a zadarmo, proto spoléhají, že jejich bezpečnost je zajištěna na základě z daní placené policie a jiných složek.

Když jsem mu zopakoval možnost podpory státu jejich volnočasových aktivit apod., tak mi odvětil, že nevidí důvod, proč by se stát měl na této úrovni tímto způsobem angažovat a mnohem více by se aktuálně měl zaměřit na fungování celkové policie, která se potýká s nedostatkem zaměstnanců v již vyřešeném a fungujícím systému. Tito lidé by pak nemuseli dělat žádnou dobrovolnou aktivitu a jít rovnou k policii, která by jim obranu teritoria tak či tak zadala.

Nahledat jeho názor jsem se pokusil ještě uvedením skutečnosti, že takové uskupení tu již existuje, nicméně stát mu nevěnuje pozornost a média jej označují spíše za extremistické. Každopádně pár členů a pravděpodobně i fungujících uskupení se zde najde, kdy k výkonu jim stačí pouze aktuální legislativa (krajní nouze, nutná obrana apod.) a činnost provádějí zcela zdarma. Na tuto skutečnost odvětil, že se s podobným konceptem ještě nesetkal, nicméně na jeho názoru nic nemění.

Poslední otázka byla tedy již s očekávanou odpovědí, nicméně jsem měl stále nutkání ji položit a proto jsem se zeptal, zda v případě založení tohoto systému se vším všudy by byl on sám ochotný se do takové dobrovolné aktivity zapojit. Jeho odpověď byla negativní a to z důvodu, že v práci má této činnosti dostatek a nevidí důvod, proč ji provozovat i mimo jako ještě něco „navíc“.

Když to shrnu, tak respondent popisuje své myšlenky stylem, který jsem vyjádřil ve třetí kapitole jako „profesní domobrana“. I když toto slovní spojení oficiálně neexistuje, tak jak můžeme vidět, lidé shledávají domobranu čistě jako záležitost státem placených složek, u

kterých je obrana státu jejich předmětem povolání. První respondent tuto myšlenku jen potvrdil a formu podpory obrany státu vyjádřil stylem potenciální investice do policie jako takové, mající za následek požadované navýšení bezpečnosti státu a jeho obyvatel.

4.2.2 Interview 2: Armáda ČR

Dalším respondentem je mladý student Univerzity obrany v Brně fakulty vojenského leadershipu. Jelikož se jedná o institut spadající pod armádu, tak je i on brán jako student ve služebním poměru, který v případě vojenského konfliktu působí v roli vojáka v záloze. I přes jeho mladý věk nelze ovšem říci, že by měl nedostatečný rozhled a povědomí v probírané tématice. Naopak mladický pohled tuto práci jen osvěží. Jeho zkušenosti sahají navíc do více než jen armády, neboť ještě před nástupem na Univerzitu obrany vystudoval Střední policejní školu Ministerstva vnitra v Holešově a dobrovolně v rámci brigády působil v bezpečnostních agenturách jako ochranka společenských a jiných akcí. Vzhledem však k jeho aktuálnímu působišti a vojenskému výcviku, kterým musel projít, než své studium mohl vůbec započít, jej v této práci řadím pod respondenta v rámci Armády České republiky.

Rozhovor pak rovněž započal otázkou, co si představuje pod názvem mé diplomové práce a jestli ví, o čem bych tak mohl v práci psát a jakou ideu zde prosazuji. Respondent zde ukázal, že se nad tematikou umí zamyslet i do hlubších souvislostí a s mými drobnými vstupy začal přesně chápat co je mým cílem a kudy se interview bude ubírat. Rovněž jsem na něm pozoroval nepatrné nadšení do této tematiky a zájem odpovídat dle nejlepšího vědomí.

Následoval dotaz ohledně zahraničních domobran, konkrétně tedy jestli se s nějakou z nich osobně setkal ať už přímo nebo nepřímo skrze filmy, seriály, média apod.. Odpovědí byla lehká znalost systému švýcarských ozbrojených složek, popisovaných ve třetí kapitole. Respondent zde vědět o existenci rozdílné politiky umožňující občanům vlastnit zbraně a nutnost jejich následného zapojení v případě ozbrojeného konfliktu. Rámec tohoto systému tedy znal, nicméně do podrobností zde nešel a s dalšími systémy se rovněž nesetkal, leda tak v amerických filmech. Každopádně nastala také otázka, co si o tomto systému myslí a zda jej vnímá pozitivně či negativně. Odpověď byla jednoznačně kladná, vyjádřil sice lehkou pochybnost ohledně funkčnosti v našich poměrech, ke které jsem se vrátil v následující otázce.

Ta zněla ve smyslu, zda je možné takový systém založit i v našich podmínkách a co by to případně obnášelo. Odvětil jednoduše slovy „když to funguje jinde, proč by to nemohlo fungovat i u nás, když se to správně pojme“. Rovněž vyjádřil důležitost vojáků v záloze a dobrou myšlenku tyto řady podpořit a rozšířit o další kvalifikované členy, což by byla třeba ošetřit právně, finančně a jinak.

Zeptal jsem se tedy ještě, jakým způsobem by stát musel přispět mimo tedy zmiňovanou finanční a právní stránku, kdyby takový systém měl vzniknout. Vzpomenul zde náležitost pravidelných cvičení k zajištění lepší koordinace, fyzické i psychické připravenosti, podpory médií pro získání širšího povědomí a rozvoj vlasteneckého cítění a také podporu legislativy v oblasti legálního ozbrojování občanů a podpory možností obrany v kritických, krizových a jiných situacích.

Poslední otázka směřovala směrem, zda by i on sám se do takového systému mimo pracovní povinnosti zapojil. Zde mi otázku odsouhlasil s tím, že kdyby stát poskytl správný druh motivace a nějakého příjemného benefitu třeba právě v rámci finanční podpory některé z obranu podporujících aktivit, tak by nebyl problém.

Když to shrnu, tak druhým respondentem byl mladík s vojenským výcvikem studujícím na Univerzitě obrany, aby byl jednou vysoce postaveným vojákem. Měl velmi kladný vztah k problematice a dá se říci, že se orientoval i v systému dobrovolných domobran. V tomto systému spatřuje vysoký potenciál a sám by se do něj rád zapojil. Nicméně je třeba brát v úvahu, že se jedná stále o mladého kluka, který kromě školy nemá ještě tolik závazků a je třeba brát jeho aktuální časové možnosti s rezervou, neboť v budoucnu může být všechno jinak.

4.2.3 Interview 3: Soukromá bezpečnostní služba

Dalším respondentem, respektive respondentkou je paní pracující již několik let u soukromé bezpečnostní služby v Kroměříži. Za dobu, co zde působí, se propracovala až na vyšší pozici, kdy při hlídání kulturních, společenských a pietních akcí zastává roli jakéhosi velitele akce na místě. Její povinností je tedy nejen samotný výkon ostrahy, ale také organizační záležitosti jí podřízených členů na hlídané akci. K těmto všem zkušenostem můžeme rovněž přičíst schopnost efektivní obrany, vyplývající z jejich volnočasových aktivit, ve kterých se věnuje bojovým sportům a uměním. Do práce pak vnáší ženský pohled zkušené pracovnice v soukromých bezpečnostních službách a interview s ní je cenným přínosem.

První otázka směřovala klasicky, zda jí tematika mojí práce něco říká a co si pod názvem mé diplomové práce představuje. S tématem se ještě nesetkala a to jak při profesním životě, tak volnočasovém. Z tohoto důvodu jsem téma lehce nastínil až do míry, kdy jsem si byl jistý, že ví, o co se jedná a jakým směrem se bude rozhovor ubírat. Nejvíce se zde chytla připodobněním mé idey k nočním hlídkám, kdy si téma správně propojila se zkušeností, na kterou jsem se zeptal v následující otázce.

S nočními hlídkami se nicméně osobně nesetkala, přesto jejich koncept činnosti znala skrze americké filmy, kdy přesně věděla, že nejde o žádnou hrdinskou činnost, ale spíše dobrovolný orgán s funkcí monitorovat, oznamovat a také předcházet kriminalitě. Celkově se i bez osobní zkušenosti dobře v tématice orientovala a bylo třeba zde doplnit jen, že noční hlídky nejsou pouze výmyslem amerických filmů, ale skutečně fungují a nemusíme chodit ani daleko do světa.

Následovala otázka, zda by takový systém byl uskutečnitelný i v našich podmínkách. K této otázce se respondentka vyjádřila způsobem, že se rozhodně jedná o dobrý nápad, ale že lidé budou neochotní tuto činnost vykonávat. Jistě se najde pár nadšenců, nicméně ne dostatek aby byl tento systém globálně realizovatelný.

Navázal jsem myšlenkou podpory státu, kdyby se do toho vložil nějakým způsobem třeba finančně, podporou jejich volnočasových aktivit, propagací médií apod.. Tento nápad respondentka shledala za mnohem přijatelnější a dle jejího názoru při takové motivaci by se lidé k tomuto systému přidalo mnohem více. Hlavně ve vesnicích a menších městech by tento systém měl značný potenciál, neboť možnosti policie jsou zde omezeny a zdejší lidé to tam znají mnohem lépe, proto by jejich práce mohla být opravdu efektivní.

Zda by se respondentka zapojila do takového systému, byla moje další otázka, na kterou jednoduše odpověděla, že pokud by jí to dovolily její časové možnosti, tak ano. Jejím přínosem by pak dle jejího názoru byly hlavně znalosti v oblasti bojových sportů a umění, také vlastnictví obranných prostředků a výstroje. Rovněž doplnila, že by se takových hlídek mohla zapojit i se psem, kterého má dobře vycvičeného a takovou aktivitu by jistě ocenil.

Závěrem tedy zde máme dalšího člověka, který s tematikou mojí práce souhlasil a byl by ochotný se do systému zapojit. Největší úskalí zde shledává především v ochotě lidí, nicméně tu by se dalo vyřešit řádnou motivací ze strany státu. Systém se jí pak zdál velmi atraktivní a reagující na dnešní nedostatky především v zabezpečení menších měst a vesnic.

4.2.4 Interview 4: Sbor dobrovolných hasičů

Předposledním respondentem je opět slečna, tentokrát však z úplně odlišného odvětví. Je jí dvacetiletá studentka, která již od svého útlého mládí slouží jako dobrovolná hasička. Nejprve začínala jako obyčejný člen, který se účastnil v rámci požárního sportu závodů, při nichž si vypěstovala vztah k této aktivitě a po dovršení osmnácti let se stala právoplatnou členkou Sboru dobrovolných hasičů. Má za sebou již několik úspěšných akcí, kdy v rámci místního krizového řízení působila jako pomocná síla pro Hasičský záchranný sbor, čímž načerpala nespočet zkušeností, hodnotných pro potřeby této práce. Ke všemu se jedná o čistě dobrovolnou činnost, která není motivována žádným ziskem, což je pro naše potřeby ideální a vztah k této tématice tak může být velmi blízký.

Interview započalo tedy stejně jako v předchozích případech otázkou ohledně tématu práce a co si pod samotným názvem respondentka představuje. Více méně se dokázala rychle zorientovat v tématu a svými slovy popsat význam, který po mém vlastním drobném doplnění sloužil jako dobrý vstup a náhled do probírané problematiky.

Jelikož se nejedná jako v předchozích podkapitolách o aktivitu zaměřenou na obranu obyvatel, bylo třeba interview trochu více specifikovat a zaměřit na tematiku ohledně krizového řízení. V otázkách ohledně obrany jsem očekával nezdar, nicméně jsem se pokusil zeptat alespoň, zda se respondentka setkala s něčím jako zahraniční noční hlídky, sousedské hlídky apod.. Odpověď byla dle očekávání negativní a ani o představě funkčnosti těchto složek neměla respondentka dostatečné povědomí. Každopádně v tomto případě to není vůbec problémem, neboť právě zde by se nejednalo o podporu obrany obyvatelstva a prevenci kriminality aj., ale o podporu krizového řízení jakožto druhotných složek zajišťujících například prvotní úkony na místě mimořádné události či krizové situace.

Zeptal jsem se tedy na otázku ohledně možnosti vzniku systému, kdy by se lidé na základě dobrovolnosti mohli zapojit do teritoriální obrany, ochrany nebo též krizového řízení. Odpověď přišla v kladném smyslu, nicméně za podmínky, že by stát tuto dobrovolnou činnost nějakým způsobem podpořil. Následně jsme se shodli, že pakliže by zainvestoval do kurzů a cvičení, v nichž by dobrovolní členové nabrali potřebnou kvalifikaci pro zajištění těchto úkonů, pak by to bylo více než možné. Prioritu pak dala spíše mladší populaci, neboť má více času a energie podobnou činnost ve volném čase zvládat, než právě starší generace, která je zatížena mnohými závazky.

Do takového systému by se pak sama ráda zapojila, s tím že přínosem by byly její již načerpané zkušenosti, schopnosti a poznatky. Výbavou pak nedisponuje ničím, co není běžné, čili něco jako výzbroj či výstroj pro potřeby krizového řízení nemá k dispozici. Zde by byl tedy očividně nutný další zásah státu minimálně v rámci nějakého viditelného označení takových složek s pravomocí provádět prvotní úkony na místě problému.

Shrme-li to tedy, tak zde máme respondentku s bohatými zkušenostmi v oblasti Sboru dobrovolných hasičů. Její povědomí o obraně bylo dle očekávání nízké, nicméně ve svém oboru se očividně vyzná a bylo možné s ní probírat tematiku na hlubší úrovni. Názor, že založit systém na bázi dobrovolnosti, který by napomohl v krizovém řízení prostřednictvím druhotných podpůrných složek, je uskutečnitelný. Pakliže by stát činnost podpořil, našel by hodnotnou sílu z mladší populace, jež by měla rozhodně pozitivní přínos pro veřejnost. Takového systému by se pak sama respondentka s chutí účastnila a neshledávala v něm zásadní problém, proč by tak fungovat nemohl.

4.2.5 Interview 5: Bojové sporty, umění a systémy

Posledním respondentem, jehož aktivitu nelze úplně spojit s některou z profesí, nicméně je pro potřeby obrany státu přesto ideální činností, je zápasník bojových sportů. S bojovými sporty rovněž začal již od mala, kdy se zprvu věnoval kickboxu a vydržel u něj asi dva roky. Poté však pokračoval v bojových uměních, kde vystřídal nejedno umění. Nakonec se však vrátil ke kickboxu a v tom, často úspěšně, zápasí dodnes. Jelikož se obecně jedná o fyzickou činnost spojenou mnohdy i s psychickou připraveností a určitým stylem života, který z logiky věci souvisí rovněž s osobní obranou, je tento respondent velmi hodnotným a jeho přínos do práce je třeba uvést.

Téma pak nebylo třeba dlouze představovat, neboť když jsem se zeptal na jeho prvotní pohled na tematiku a co si pod ní představuje, tak se okamžitě chytil a spojil si téma s obranou v pravém slova smyslu a také krizovým řízením.

Nebylo tedy třeba se dalšímu vysvětlování tématu dlouze věnovat a přikročil jsem rovnou k otázce ohledně zahraničních systémů, fungujících na takovém principu. Zde se mi svěřil, že je fanouškem akčních filmů, kde se s konceptem sousedských hlídek setkal a jejich činnost dokázal zhruba popsat, čili filmy byly dostatečnou předlohou proto, aby respondent pochopil systém dobrovolné domobrany. Nicméně pouze u filmu nezůstalo, a jelikož je člo-

věk zcestovalý, zmínil také koncept švýcarských ozbrojených složek a jejich povinnou vojenskou přípravu. Zde jsme si dokonce byli schopní vyměnit pár zajímavých informací, kdy já jemu vysvětlil, jak to funguje na dobrovolné bázi v rámci zbraní a povinnosti obrany státu v případě krize a on mně zase osvětlil způsob jejich vojny, která je zde povinná. Celkově se z toho vyklubal velmi příjemný rozhovor, který doplnil některé mé znalosti a nabyl jsem vysoké povědomí o tom, že respondent skutečně tématice rozumí a je schopný hlubšího propojení a názorů.

V případě realizace se vyjádřil způsobem, že neví, jak by se to mělo celkově pojmát. Věří, že takový systém lze definitivně vytvořit, jen neví, kolik lidí by se zapojilo, neboť Českou republiku shledává za bezpečné místo a nevidí až takovou důležitost ji nadále zabezpečovat dalšími zdroji. Spíše než vytvoření nového systému by byl názoru, že by se měl obnovit ten starý a po způsobu Švýcarska opět zavést povinnou či jen dobrovolnou vojenskou přípravu.

Do takového či mnou popisovaného systému nočních hlídek by se rád zapojil, přestože v jeho realizaci plně nevěří. Jako největší motivaci pak spatřoval však pouze v tvorbě výsledků takového systému. Stejně jako koncept dárcovství by tato činnost měla mít nějaký přínos pro společnost, který by měl být viděn a v případě, že kriminalita bude i poté na stejné úrovni, pak tento systém nedává smysl a je zbytečný. Svůj přínos by zde měl určitě z hlediska bojových zkušeností, fyzické a mentální připravenosti a odolnosti. Výstrojí a výzbrojí pak žádnou zvláštní neoplývá.

Když to opět shrnu, tak posledním respondentem je zápasník s bohatými bojovými zkušenostmi. Tématice velmi dobře rozumí a je schopný si ji spojit s nejedním zahraničním konceptem popisovaným v této práci. Celkově ji shledává za dobrou myšlenku, jen pochybuje o její účinnosti v našich poměrech, kdy Českou republiku shledává jako bezpečnou zem. Zde dochází také k lehké kolizi s jeho motivací pro tuto dobrovolnou činnost, které by se sice zúčastnil, nicméně požaduje určité výsledky odrážející se na celkovém snižování kriminality v zemi. Mnohem radši by uvítal znovuoobnovení povinné vojenské přípravy, klidně na bázi dobrovolnosti.

Tímto byly v první praktické kapitole této práce provedeny jak kvantitativní tak kvalitativní analýzy, které přinesly podstatné poznatky, od nichž se rozhodně bude odvíjet i zbytek práce. Celkový dojem z analýz na mě působí velmi pozitivně, neboť z nich vyplývá, že koncept

celé práce dává dobrý smysl a je realizovatelný. Přesně tomuto se budu věnovat v další kapitole zaměřené na samotné analýzy jednotlivých činností a návrhu jejich konkrétního využití.

5 POTENCIÁLNÍ VYUŽITÍ AKTIVIT OBČANŮ K OBRANĚ

Poslední a zřejmě nejdůležitější část diplomové práce je věnována právě samotnému tématu a obsahuje definitivně nejpodstatnější kus praktické části. Po předchozích analýzách, ze kterých vyplynulo, že občasně mají skutečný potenciál a zájem k obraně v rámci dobrovolnosti, je možné přikročit k aplikovatelnému návrhu řešení a pokusit se tohoto nemalého potenciálu využít.

Na problém ohledně otázky proč už zde podobný systém nefunguje, když na něj má nezanedbatelný počet lidí vesměs pozitivní pohled, je čistě záležitostí státu. Ten, jak již bylo zmínováno, zastává především politiku řešení obranných a jiných krizových situací prostřednictvím státem určených složek, nikoliv občanskou svépomocí. Občané pak plní roli pouze pasivní v tom smyslu a nejlepší aktivitou, kterou pro řešení dané situace mohou z hlediska státu vyvinout, je pouhé pozorování situace a včasné přivolání pomoci. Tohle ovšem není dle mého názoru správný přístup, neboť jsou prostřednictvím médií veřejně publikovány články o tzv. „skutcích všedních hrdinů“, kteří svou činností a ne pasivitou zachránili ne jeden lidský život. Právě tyto situace dokazují, že určité procento situací lze vyřídit pouze místně a neodkladně, nikoliv se spoléhat a vyčkávat na přivolanou pomoc. Ta samozřejmě tvoří zbytek procento, protože určité jsou i situace, které se bez zásahu státních složek neobejdou.

Ideálním systémem by tedy byl takový, který by zahrnoval jak státní složky, tak občanské a na základě vzájemné podpory vytvořil bezpečnostní politiku podobnou politice bezpečnostně vyspělých zemí, z nichž některé příklady jsou popsány ve třetí kapitole.

Taková podpora může být pak v různých směrech. Jedním z nich je určitě právě přístup státu ke kvalifikovanému obránci z řad občanů. Neměl by být považován nesprávně za nějakého xenofoba, fašistu nebo jakkoliv jinak negativně, ale za člověka, který napomáhá dobré věci. Další bod je určitě podpora kvalifikovanosti těchto obránců. Ta je pak třeba v oblastech vzdělání, vybavenosti a výcviku. Jsou různé způsoby jak toho docílit, aniž by bylo vynakládáno příliš mnoho financí ze státního rozpočtu a určitě se k nim v průběhu kapitoly ještě vrátím. Možná podpora může být též v zákoně. Zde nenarážím na nedostatečnou právní úpravu, popsanou podrobněji v první kapitole, nicméně spíše na přístup k obráncům například v soudním řízení. Zde kolikrát neplatí něco jako presumpce nevinny, ale pravý opak a následné dokazování může být pro obránce velmi komplikované. Tento fakt napomáhá k rozvoji všemožných mýtů o nesprávnosti obrany nebo o škodlivosti zbraní, které na motivaci potenciálních obránců rozhodně nepřidávají. Jinak je právní řád České republiky vcelku

dostačující. Určitě by se dal doplnit ještě o některá ustanovení, nicméně by to znamenalo již hodně komplikovaný zásah a shledávám tuto variantu za méně proveditelnou, tedy se jí nebudu příliš zabývat a spíše pracovat s tím co aktuálně máme k dispozici.

Forem podpory této myšlenky je vskutku slušné množství a je otázkou, jestli by právě energie vynaložená do takové podpory nebyla více k užítku, než energie vynakládaná k aktuální snaze o řešení krize s nedostatkem státních složek zajišťujících bezpečnost. Vzhledem k tomu že je to většinou právě občan, kdo je zasažen kriminalitou, si myslím, že by bylo správné, aby měl rovněž možnost této kriminalitě efektivně bránit.

Právě tohle je ta myšlenka, co by měla vyplynout z celého kontextu této práce, neboť z předšlých analýz již víme, že je shledávána za správnou a relativně proveditelnou. Mým posledním úkolem zde je navrhnout již jen způsob, jak a kdo by se do tohoto systému měl zapojit.

Na otázku „kdo“ v následující podkapitole nastíním přibližné počty lidí, kteří by mohli být vhodní k obraně, a dále v další podkapitole vyselektuji obory, z nichž by právě potenciální obránci mohli vzejít s minimální investicí státu do jejich vzdělání, výstroji a výcviku.

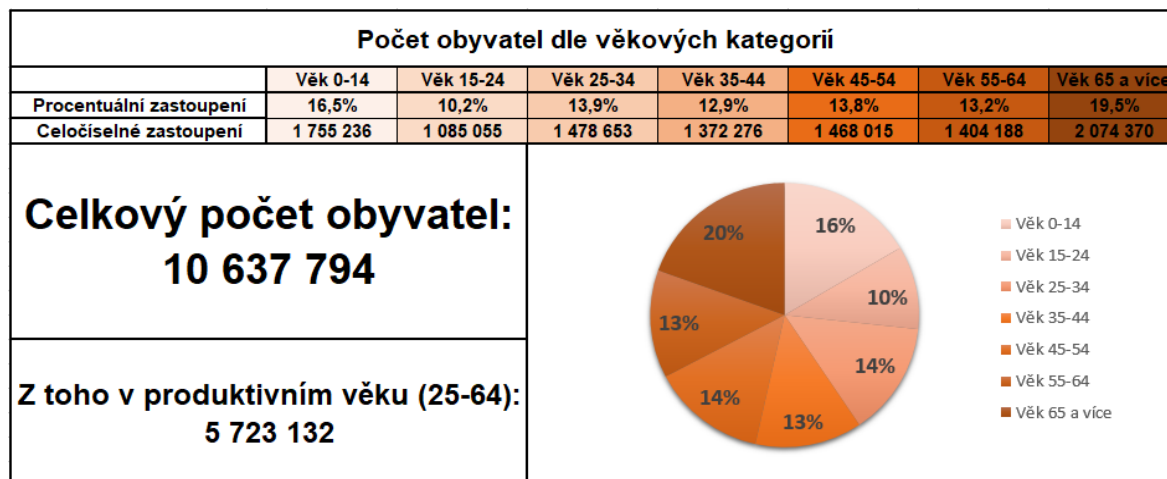
5.1 Analýza současného stavu kvalifikovaných lidí k obraně

Opět se vrátím k myšlence, že vzhledem k tomu, že obětí kriminality jsou převážně sami občané, pak by měli mít možnost se efektivně zapojit do obrany vlastních zájmů. Jinými slovy, měla by být podpořena jejich možnost k sebeobraně, což jak již víme z předchozích kapitol, není nic nákladného a sebeobranu může provádět téměř každý.

Podle nejaktuálnějších statistik z Českého statistického úřadu je zaznamenáno v České republice kolem deseti a půl milionu občanů. Když se podíváme na jejich rozložení vzhledem k věkovým skupinám, tak zjistíme, že téměř polovina z toho je věkem naprosto způsobilá k obraně. Počítám zde občany v produktivním věku s předpokládanou fyzickou a mentální vyspělostí, tedy věk přibližně mezi dvacátým pátým rokem života a šedesátým čtvrtým rokem života. Vše předtím je dle mého názoru ještě moc mladé a nevyspělé a vše po tom je naopak pravděpodobně na fyzickém úpadku. Tyto skupiny by se daly určitě do některé z podpůrných činností zapojit, ale berme je spíše jako občany, které je třeba chránit než občany schopné efektivní obrany. Z tohoto důvodu jsem tedy zvolil tuto věkovou skupinu, přihlédneme-li ještě k faktu, že spousta z nich sportuje, věnuje se bojovým sportům, uměním,

či systémům, mají znalosti a schopnosti si technicky zabezpečit svůj majetek, tak jsou tito lidé pro účely obrany naprosto vhodní. [28]

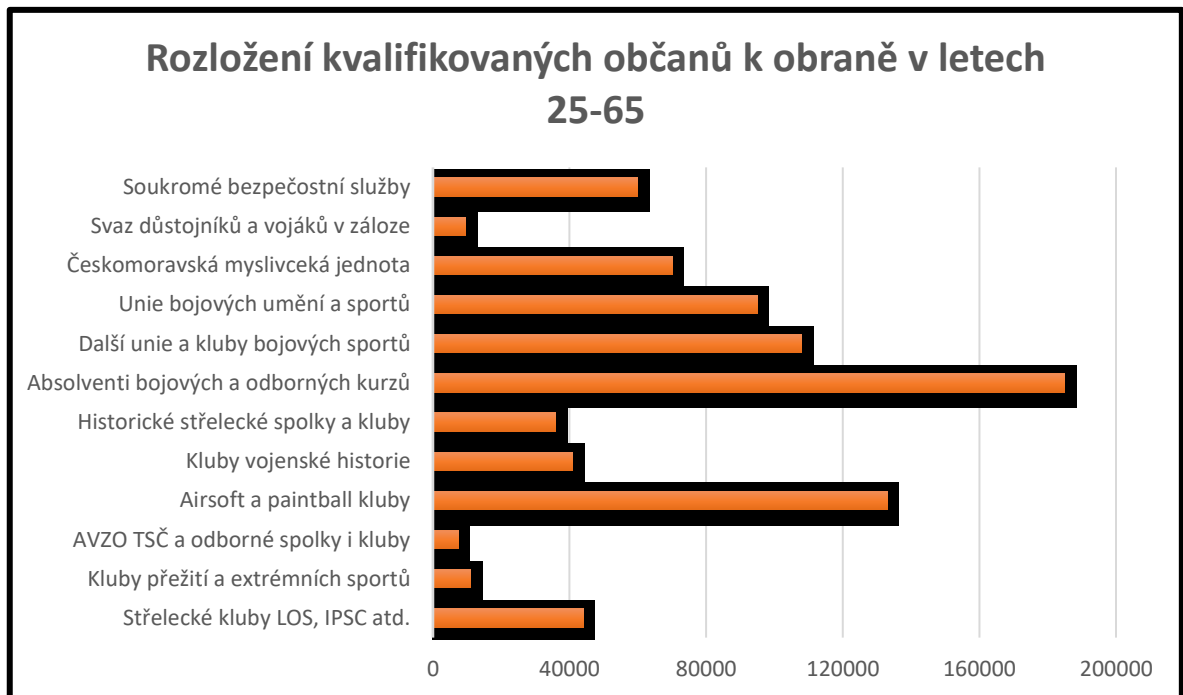
Pro demonstraci potenciálu občanů k obraně z hlediska věku uvedu následující konkrétní data vyplývající ze zmiňovaného Českého statistického úřadu.

Obr. 18: Počet obyvatel dle věkových kategorií [28]

Na této statistice můžeme vidět počet lidí, kteří mají skutečně vysoký potenciál k obraně a mohou být velmi přínosní už jen z hlediska znalosti prostředí, ve kterém žijí, zdejších lidí, již vybudovaných vztahů s místními, motivaci ochránit domov apod.. Nicméně nemůžeme říct se stoprocentní jistotou, že tito lidé budou chtít svou domovinu chránit, což také ukazuje kvantitativní analýza ve čtvrté kapitole. Otázkou je rovněž v jakém rozsahu by byli schopni tuto činnost vykonávat, aby skutečně došlo k očekávaným výsledkům.

Mnohem zajímavější statistikou z jiného zdroje je zde tedy spíše počet kvalifikovaných lidí k obraně. Vyjdeme-li s příslušností občanů k různým sdružením, klubům nebo aktivitám, souvisejícím s obranou, zjistíme, že v České republice je přibližně 1 200 000 lidí kvalifikovaných k obraně. Z tohoto počtu spadá přibližně 800 000 občanů do již zmiňované věkové kategorie 25-65 let. Jejich přesné rozložení do zmiňovaných sdružení, spolků a klubů pak vypadá přibližně následovně: [29]

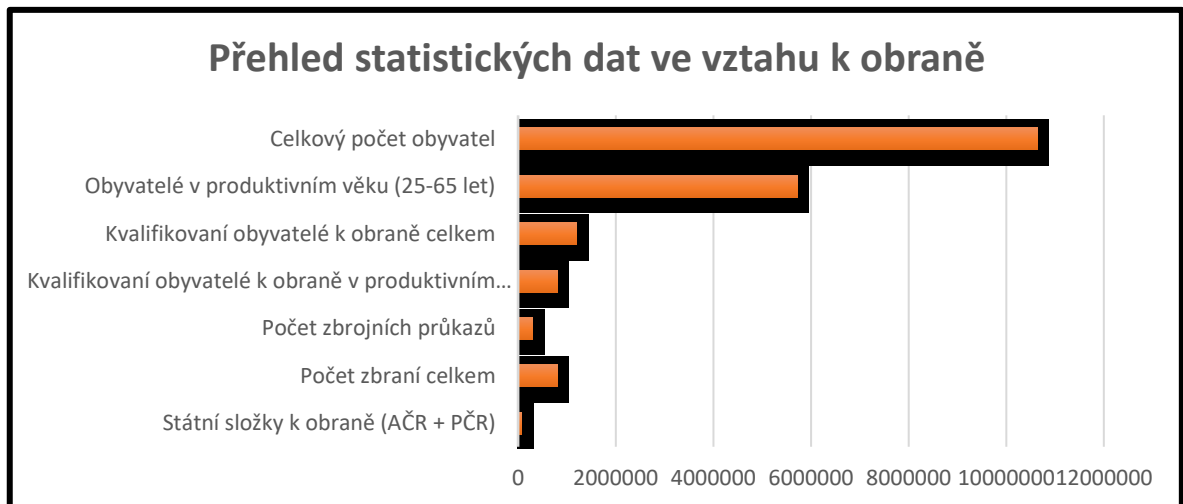

Obr. 19: Rozložení kvalifikovaných občanů k obraně v letech 25-65 [29 - upraveno]

Další zajímavostí, kterou lze dohledat je počet zbrojních průkazů a zbraní v České republice, neboť ze statistiky většina z nich je registrována právě za účelem obrany (skupina E). I když je na zbraně nesmyslně pohlíženo jako na něco špatného, osobně v nich spatřuji naopak velmi potenciální věc k řešení kritických obranných situací, a proto je zde uvádím.

V konkrétních počtech se zdroje liší a není pochyb, že počty stále narůstají, nicméně přibližný počet zbrojních průkazů v České republice se pohybuje něco přes 300 000. Zbraně pak vychází zhruba na 2-3 zbraně na jednu osobu vlastníci zbrojní průkaz, přibližně tedy 801 000 zbraní. [29]

V těchto statistikách spatřuji velmi vysoký potenciál v obraně občanů. S porovnáním k počtům, kterými disponuje stát je to skutečně nezanedbatelné množství, se kterým je škoda nepracovat tak, jak to již dokazují některé z okolních států. Pro demonstraci síly počtů těchto statistik uvedu ještě následující přehled:

Obr. 20: Přehled statistických dat ve vztahu k obraně [vlastní]

Přehled je pouze orientační a jak již bylo zmíněno, vychází z různých dohledatelných statistik. Vidět zde můžeme především kontrast mezi státními složkami k obraně, mezi které tedy není ještě započítána obecní policie, nicméně i tak se jedná o velký rozdíl, který je politováním vhodný vzhledem k aktuálním událostem a nedostatku státních složek k obraně.

Pro demonstraci počtů lidí, kteří disponují alespoň nějakým potenciálem k obraně, jsou uvedena data dle mého názoru dostačující a je třeba se od surových dat přesunout k něčemu konkrétnějšímu a tím bude výběr všech oblastí, které by se případně do dobrovolné obrany daly rovněž zapojit.

5.2 Analýza využitelných disciplín s potenciálem k obraně

Mimo uvedená statisticky surová data z předešlé podkapitoly o počtech kvalifikovaných lidí, spatřuji jistý potenciál i v jiných oborech než těch zmiňovaných a vyčíslených. Jelikož je jedním z cílů diplomové práce ukázat veškerý potenciál k obraně občanů, spatřuji nutnost se zaměřit i na jiná odvětví, která by mohla být k obraně nápomocna, neboť jsou spolu nějak spojena či provázána.

Následující výčet oblastí je tedy jakýmsi mým výňatkem ze všech možných oborů, které mají nejen s obranou, ale také s ochranou a krizovým řízením něco společného, neboť tyto tři oblasti jdou dle mého názoru, jak se říká, ruku v ruce. Právě tímto výčtem chci znázornit, kolik možných odvětví by se dalo zapojit do dění v rámci krizových situací jako podpůrné složky profesním státním složkám. Některé z nich pak v následující podkapitole více rozvedu a provedu následující návrh potenciálního využití těchto oblastí.

5.2.1 Sportovní disciplíny vhodné k obraně

První oblastí, která je nejspíše jednou z těch nejvhodnějších a je třeba se jí zabývat, jsou sportovní disciplíny. Mají zde své místo především kvůli předpokladu, že každý sportovec je fyzicky i mentálně zdatný, má disciplínu, je z velké části schopen pracovat v týmu a jsou zde samozřejmě specifické sporty, které mají obranu popř. boj jako svůj primární cíl (viz bojové sporty, bojové systémy, bojová umění).

Mimo tyto sporty existuje samozřejmě spousta dalších, které jsem obecně zktegorigoval a zařadil je spíše jako obory hodící se k ochraně nebo krizovému řízení. Důvodem je, že i přes fyzickou zdatnost a všechny zmiňované aspekty sportu jako takového, nemají s obranou až tak společného, a proto bych viděl jejich působení spíše preventivní v oblasti ochrany, anebo ve většině případů jako podpůrné působení v krizovém řízení. Zde by především u hasičského záchranného systému kolikrát mohli svým kvalifikovaným umem či rozsáhlejším vybavením být velmi nápomocni a zapojit by je bylo možné ke specifickým úkonům, kde by nehrozila újma na jejich vlastních zájmech.

Vše by mělo samozřejmě své náležitosti a nutnost koordinovat tuto činnost pravděpodobně i zákonně, ale tím se budu zabývat v následující podkapitole a pouze u konkrétních oblastí, spíše těch zaměřených k obraně než krizovému řízení.

Zde je tedy výčet zktegorigovaných sportovních disciplín, které spatřuji jako vhodné pro výše popisované účely:

Tab. 9: Obory s potenciálem k obraně – Sportovní disciplíny [vlastní]

Obory s potenciálem k obraně		
Sportovní disciplíny	Bojová umění, bojové sporty, bojové systémy	
	Střelba, airsoft, paintball apod.	
	Kolektivní sporty	
	Silové sporty	
	Orientační sporty	
	Vodní sporty	
	Zimní sporty	
	Motorismus	
	Horolezení, ledolezení, sportovní lezení	
Obrana	Ochrana	Krizové řízení

Na obrázku můžeme vidět přehled sportovních kategorií a barevně vyznačené oblasti, kde by se dle mého názoru daly využít. Červená barva je pro obranu, zelená pro ochranu a modrá pro krizové řízení. V některých případech se jedná o kombinaci nanejvýš dvou barev, neboť v oněch kategoriích spatřuji potenciál širší než pouze u jednoho případu.

5.2.2 Vědní disciplíny vhodné k obraně

Mimo pohybové aktivity, jsem se zaměřil rovněž do vědeckých, kde jsem rozhodně našel také odvětví určitě využitelná pro obranu. Ne tedy úplně přímo fyzickou obranu, neboť zde ten předpoklad fyzické zdatnosti moc není, nicméně do efektivní obrany se řadí také fáze před samotným útokem a to je právě fáze, kde by mohly určité vědy s jistotou zazářit a odvrátit fyzickou obranu ještě předtím, než vůbec začala, například prostřednictvím správné komunikace. Zajímavou pro dnešní dobu je také forma obrany v kybernetickém prostoru, které se později budu určitě věnovat, protože jak víme, obrana nemusí být vždy zaměřena

na život a zdraví, ale také majetek a právě ten může být dneska v podobě digitálních dat skutečně neopomenutelný.

Z hlediska ochrany pak mohou určité vědy přispívat svými poznatky spíše do strategické stránky věci. Takový relevantní odhad rizikových míst, možných hrozeb, zabezpečení pomocí určitých konkrétních vědeckých přístupů apod. by se určitě nemělo podceňovat.

Do krizového řízení pak mohou svými teoretickými a mnohdy i praktickými zkušenostmi rovněž přispívat nemalými poznatky. Zde spatřuji na konkrétním příkladu například možnost využití některého z lékařských vědců při analýze stavu poraněného, včasné a správné podání první pomoci do příjezdu záchranné zdravotní služby apod.

Potenciální vědní obory k obraně, ochraně a krizovému řízení bych tedy vyzdvihl následující:

Tab. 10: Obory s potenciálem k obraně – Vědní disciplíny [vlastní]

Obory s potenciálem k obraně		
Vědní disciplíny	Společenské vědy (Psychologie, sociologie, metodologie, pedagogika apod.)	
	Informatika, kybernetika, kryptologie apod.	
	Sindefendologie	
	Lékařské disciplíny (Adiktologie, bakteriologie, veterinární lékařství apod.)	
	Matematické vědy (matematika, statistika apod.)	
	Právní věda	
	Futurologie	
	Fyzika, chemie, biologie	
	Kriminalistika, kriminologie, forenzní vědy	
	Geografie, kartografie apod.	
Obrana	Ochrana	Krizové řízení

Opět zde platí, že červené zvýraznění platí pro obranu, zelené pro ochranu a modré pro krizové řízení. Barvy se rovněž kombinují v závislosti na promítání oblastí do sebe.

5.2.3 Ostatní volnočasové disciplíny k obraně

Posledním odvětvím jsou ostatní volnočasové disciplíny, které jsem nedokázal nikam zařadit, protože se nejedná vyloženě ani o sport, ani o vědu. Mnohdy jsou na hranici jednoho z uvedených, nicméně různá pravidla, postupy a jiné se mohou výrazně lišit. Své místo zde ale rozhodně mají a následně odůvodním proč.

Promítají se zde skutečně prvky jak praktické tak teoretické v závislosti na aktivitě, tudíž je náročné tyto aktivity více specifikovat stylem, k čemu jsou dobré a špatné, proto se přesunu

rovnou k výčtu jednotlivým disciplínám a v pozdější části práce některé konkrétní aktivity ještě více popíše.

Jako ostatní volnočasové disciplíny k obraně jsem zvolil následující:

Tab. 11: *Obory s potenciálem k obraně – Ostatní volnočasové disciplíny* [vlastní]

Obory s potenciálem k obraně		
Ostatní volnočasové disciplíny	Historická střelba, historický šerm, LARP	
	Myslivost	
	Survival (přežití), skauting	
	Chovatelství	
	Drony a RC modely	
	Radioamatérství	
Obrana	Ochrana	Krizové řízení

Jako u předešlých diagramů pro tento rovněž platí barevné označení pro obranu červená, pro ochranu zelená a pro krizové řízení modrá.

Ke konci této podkapitoly bych ještě rád podotkl, že bohužel není v mých kapacitách prozkoumat všechny možnosti a aktivity, kterých by se obrana mohla týkat, nicméně jsem dle svého nejlepšího vědomí vybral ty, na kterých jsou možnosti obrany, ochrany nebo podpory krizového řízení vidět nejlépe. K propagaci a demonstraci celkové myšlenky této práce věřím, že je to ovšem dostatečné množství a s následující podkapitolou, ve které se budu konkrétním aktivitám věnovat více, i s návrhem jejich využití bude skutečně vytvořen dobrý analytický materiál s možným budoucím využitím.

5.3 Návrh potenciálního využití aktivit občanů k obraně

Po obecném výpisu všech kategorií, kterých by se využití v potenciální obraně, popřípadě ochraně nebo krizovém řízení mohlo týkat, je na čase začít s praktickým a hlubším proniknutím do problematiky. Cílem a výstupem zde tedy bude jednoduchý a přehledný návrh realizace a uplatnění konkrétních aktivit pro účely obrany.

Hlavními body, na které se zaměřím, budou strohý popis aktivity, přibližné počty lidí aktuálně se zabývajících touto problematikou, úvaha o rozsahu využití dané aktivity, zvážení nutnosti a případně formu podpory pro možnou aplikaci do praxe a konkrétněji vysvětlená činnost, která by ve vztahu „obrana a aktivita“ mohla být realizována. Aktivity pak budou vybrány dle mého vlastního úsudku, kdy hlavním faktorem výběru bude objektivnost a zjevná znázornitelnost.

5.3.1 Bojová umění, bojové sporty, bojové systémy

Asi nejjednodušší a nejzjevnější demonstrací potenciálu určité aktivity k obraně je samozřejmě taková aktivita, která se obrany přímo týká a přesně takovou aktivitou jsou bojová umění, bojové sporty a bojové systémy.

Především tedy bojové systémy zde dominují ve věcech obrany, neboť přesně obrana je předmětem jejich zájmu. Spadají sem pak systémy jako Systema, Krav Maga, Musado apod.. Zaměřují se na výcvik se zbraněmi, beze zbraní, proti zbraní, proti útokům beze zbraní, ale také prevenci, komunikaci při těchto situacích, mnohdy právním prostředím atd..

Pozadu nezůstávají ani bojová umění. Sem spadají tradiční bojová umění převzatá z jiných zemí, jako jsou Kung Fu, Wing Tsun, Kendo, apod.. Je při nich vyučován nejen boj, ale i jakási kultura, mentální pozadí a samozřejmě i technika zahrnující fyzickou obranu proti útokům. Mnohdy se zde setkáme i s vyrozuměním ve věcech, jak toto umění využívat i v praktickém životě s určitými zásadami a v mezích jeho využití. Nicméně to není úplně pravidlem a určitě zde spatřuji drobný nedostatek.

Ten samý nedostatek a to v značné míře se týká také především bojových sportů. Ty jsou zaměřené čistě na soutěžní stránku boje a takovéto pozadí zahrnující rozvážnost, umírněnost a povědomí kdy je obrana umírněná a kdy už se jedná o útok, není. Prevenci zde také moc nenajdeme, tudíž můžeme říci, že se jedná rozhodně o efektivní aktivitu, k obraně se výborně hodící, nicméně určité nedostatky je rozhodně třeba doladit. Bojovým sportem jak pak myšlen kupříkladu Box, Muay Thai, sportovní Karate apod..

Když to ale vezmeme kolem a kolem, tak všechny tři aktivity shledávám za skutečně jedny z nejvhodnějších a s největším potenciálem při návrhu využití v rámci myšlenky této práce. Fyzická připravenost je zde značná, technická připravenost rovněž, mentální připravenost k boji také. Schopnost efektivně řešit obranu bez nutnosti fyzického zásahu je rozdílná na úkor druhu konkrétní bojové aktivity.

V rámci analýz členů jsem se pak snažil vyhledat všechny registrované kluby zaměřených na bojové sporty, bojová umění a bojové systémy. Byl jsem až zaskočen, kolik takových klubů je, a proto jsem si byl jistý, že jejich konkrétního vyčíslení se mi nepodaří. Nicméně podle České unie bojových umění, která mimo bojová umění zaštiťuje také mnohé svazy bojových sportů, je v České republice celkem 22 svazů. Vezmeme-li v úvahu, kolik mají tyto svazy pod sebou asi klubů, jsem si jistý, že dostaneme impozantní číslo a přičteme-li ještě všechny neregistrované svazy, tak počet členů je skutečně markantní. Podle již zmíněné statistiky by mohl vyšplhat klidně až přes dvě stě tisíc členů a to zde nejsou připočítáni ještě pravidelní členové bojových systémů, kteří přirozeně svazy zpravidla nemají.

Rovněž si dovoluji tvrdit, že zájem o bojové sporty, umění a systémy neustále vzrůstá a to především díky mediální propagaci a dobré práci na sociálním poli velkých profesionálních zápasníků, kteří přesně o takovou propagaci usilují a jsou ochotni proto vynaložit nemalé finanční prostředky. Z tohoto hlediska tedy neshledávám za nutné se až tolik zaměřovat na podporu těchto aktivit z hlediska státu, i když se tak především na finančním poli děje. Není na tom nic špatného z hlediska pronájmu prostor, placení školených trenérů, instruktorů a jiných profesionálů, nicméně podporu bych viděl spíše ve věci propagace obrany a vyvracení mýtů o tom, že obrana je špatná. Správným motivováním občanů k obraně a podáním na vědomí, že se mohou opřít o dobře fungující zákony, je dle mého názoru ta nejlepší forma podpory, které by se tato aktivita mohla dočkat.

Když zvážím pak konkrétní možnosti, jak by za takových podmínek naopak mohla tahle aktivita státu své úsilí vrátit, tak je to rozhodně na poli obrany a ochrany. Ta by pak měla probíhat na poli zajištění osobní bezpečnosti a rovněž na poli zajištění regionální bezpečnosti. Mírím tím právě na myšlenku již zmiňovaných funkčních sousedských hlídek v jiných státech, kdy nejen dobrovolní, ale rovněž kvalifikovaní občasně zajišťují regionální bezpečnost zvoleného teritoria. O obraně státu celkově z hlediska například nouzového nebo válečného stavu se zde bavit nemůžeme, neboť fyzická obrana k tomuto účelu není úplně určena a jsou aktivity pro tento účel se mnohem více hodící.

Pakliže by tedy přišla správná koordinace takto vzniklých složek, bylo by třeba je dostatečně obeznámit s právním prostředím obrany popsaném v první kapitole práce (nutná obrana, krajní nouze apod.). Rovněž koordinace jednotlivých složek a spolupráce se státními orgány by byla na místě. Stejně tak, jako to funguje jinde na světě, by byli svým způsobem odpovědní místním policejním složkám a kupříkladu starostovi obce.

Pakliže by tedy na reálnou situaci, v níž by takto stvořené hlídky musely fungovat, došlo, jejich prioritou by bylo přivolání včasné pomoci ve formě státní složek, které by již o funkčnosti takových uskupení stejně tak jako starosta obce byli srozuměni. V případech hrozby rizika nevhodného zákroku státních složek, náleželo by dle práva hlídek zakročit formou obrany. Po zdárném ukončení takového zákroku a předání agresora policii, by pak na obránce mělo být nahlíženo jako na oběť a měla by být v ideálním případě zproštěna veškerých obvinění souvisejících s ublížením na zdraví apod.. To ovšem pouze v případě, že zákrok byl proveden v již zmiňovaných mezích zákona.

K takovýmto situacím a účelům jsou dle mého názoru cvičenci bojových sportů, bojových umění a bojových systémů ideální. Disponují fyzickými předpoklady k obraně, potřebnými znalostmi a svým vzezřením a podvědomím veřejnosti o přítomnosti takových složek by působili i dostatečným preventivním charakterem zajišťujícím pasivní ochranu obyvatel daného teritoria.

5.3.2 Střelba, airsoft a paintball

Lidé, kteří tráví svůj volný čas a energii na střelnicích procvičováním přesné střelby, manipulací se zbraní a celkově pravidlům a zásadám jejich používání, jsou určitě hodni pozornosti při zvažování ve věcech potenciálu k obraně. Stejně tak lidem, kteří běhají po lesech, budovách nebo jiných prostor, kde s přesvědčivými imitacemi zbraní hrají sporty jako airsoft nebo paintball. Zde je třeba zdůraznit, že právě tyto dvě skupiny často simulují reálné bojové situace a pomocí týmového úsilí se snaží tyto bojové situace vyřešit co nejlepším způsobem. Setkáme se zde tedy se skvělou koordinací těchto týmů, schopností komunikovat kolikrát i zažitými armádními způsoby, schopnost si stanovit určitou taktiku a držet se vytyčených strategií a mnoho dalšího.

Z hlediska počtů se zde opět nebojím tvrdit, že se jedná o skutečně početné skupiny a zájem o tyto aktivity stále roste. Podle již zmiňovaných statistik je v České republice přes tři sta tisíc zbrojních průkazů a počet legálních zbraní se šplhá až přes osm set tisíc zbraní. Střelci

si pak svůj koníček mohou procvičovat dohromady na sto třiceti osmi oficiálních střelnicích, kterými Česká republika pro veřejnost disponuje. Ohledně počtu aktivních hráčů airsoftu a paintballu není vedena žádná statistika, nicméně jejich číslo si dovolím tvrdit je několikanásobně vyšší než samotných střelců. Důvod je jednoduchý, není třeba žádných zkoušek, oprávnění k držení zbraně apod.. Prostě si pořídíte výbavu, přidáte se k dalším nadšencům a jdete střílet třeba do lesa. Tuto činnost samozřejmě můžete vyzkoušet i jako pouhou atrakci, nicméně to z vás nedělá střelce, kterého je možné využít pro účely obrany. Bavím se zde tedy pouze o těch, kteří se do této aktivity aktivně zapojují a berou ji vážně.

Právě tyto lidé jsou schopni a mají skutečnou hodnotu právě v potenciálním podpůrném zabezpečení České republiky z hlediska obrany. Rozsah jejich činnosti pak spočívá především na poli státním a to v podobě jakési síly, využitelné stejně jako takové aktivní zálohy České republiky. Využít by se dali ale také na poli regionálním v rámci obrany a ochrany vlastního teritoria. Jelikož jim manipulace se zbraněmi není cizí, stejně tak jako zátěžové situace a jejich řešení, měli by být takové činnosti schopni a efektivně v rámci právních předpisů řešit v prostředí, které důvěrně znají.

Opět je zde ovšem třeba určité koordinace a podpory ze strany státu. Finanční podpora zde není až tak nutná, neboť tyto lidé jsou si ochotni náklady s touto aktivitou hradit sami a taky tak dělají, nicméně určitá dotace střelnic, střeliva pro konkrétní registrované akce, procesu zisku zbrojních průkazů apod. by nebyla špatným krokem. Co by bylo možné a žádané ze strany státu, pakliže by chtěl zabezpečit svou obranu i tímto způsobem, jsou povinná cvičení a výcviky provozované nejspíš Armádou České republiky. To především z důvodu správné koordinace svých složek se střelci apod.. Další oblast podpory, která by dle mého názoru byla nutná, je vyvrácení mýtu o tom, že jsou zbraně špatné. Je třeba, aby si nejen společnost, ale také významná část zákonodárců uvědomila, že to nejsou zbraně, které páchají trestnou činností, ale jejich držitelé, kteří jsou paradoxně z většiny případů nelegálními držiteli těchto zbraní.

Odstraněním nesmyslných omezení a pozitivní změnou pohledu na kvalifikované střelce, by se dosáhlo jistě požadovaného efektu rozšiřování vlivu a vzrůstu zájmu o tuto aktivitu využitelnou pro Armádu České republiky nebo klidně Policii České republiky. Jak jsem již zmíňoval, v rámci armády tedy jako aktivní záloha ozbrojených sil, v rámci policie pak k obraně vlastního teritoria. Tato obrana by pak mohla probíhat v součinnosti s předešlou aktivitou týkající se bojových sportů, bojových systémů a bojových umění, kdy by obě složky mohly

zajišťovat tzv. sousedskou hlídku, čímž by bránili a chránili zdejší obyvatelstvo před nechtěnou kriminalitou.

5.3.3 Kolektivní sporty

Dle mého názoru jsou kolektivní sporty nejpočetnější kategorií co do sportovců vůbec. Jejich potenciál k obraně není až tak zjevný, nicméně vezmeme-li v úvahu jejich předpokládanou fyzickou vyspělost, týmového ducha, striktní dodržování pravidel sportu, smysl pro soutěživost, nadšení a fair play, získáme silný a početný nástroj využitelný právě k obraně. Ke všemu přispívá také většinový zdravý přístup k životu a motivaci konat dobré skutky a pomáhat potřebnějším. Této skutečnosti vděčíme především profesionálním sportovcům, kteří se rádi v rámci dobrovolnosti zapojují do podpory potřebných občanů a jsou tak dobrým vzorem pro všechny generace sportovců, kteří pak své vzory následují a jsou motivováni konat všeobecné dobro.

Jak již bylo zmíněno, zde disponujeme opravdu velkými počty sportovců a zapojení alespoň určitého procenta z nich by velmi prospělo dobré věci. Vezmeme-li v potaz, kolik druhů kolektivní sportů jako basketball, fotbal, volejbal, hokej apod. existuje, kolik všemožných klubů a asociací existuje, pak není pochyb o šíleném počtu sportovců mezi námi. Navíc jsou velmi dobře vnímány a propagovány, takže o budoucnost těchto sportů není nouze a s jistotou můžeme říci, že vysoké počty budou v průběhu času relativně stálé.

Rozsahem činnosti bych pak sportovce kolektivních sportů zařadil na regionální úroveň, kdy by byli významným přínosem při podpoře zajišťování teritoria. Rozsah státní obrany mi přijde příliš vysoký vzhledem ke kvalifikaci těchto sportovců k obraně a zde je fyzická průprava a další pozitivní aspekty kolektivního sportu nedostatečně účinné. Z tohoto důvodu bych je omezil pouze na regionální úroveň, která se bude přeci jen lépe organizovat. Osobní obrana je zde také již zahrnuta, pakliže zvažuji využití sportovců do obrany regionální.

V tomto rozsahu obrany také nespátřuji až nějakou enormní potřebu finanční podpory. Kdyby stát vytěsnil některé finanční prostředky investované do sportů jako takových a podpořil jimi nějaké sebeobrané semináře, kterých by se sportovci mohli v rámci sportu dobrovolně zúčastnit a následně provozovat onu dobrovolnou obranu teritoria, pak by se vyřešila velká část podpory. Zmiňované semináře obrany pak spatřuji jako nutnost a to se zaměřením

nejen na způsoby prevence, komunikace, samotné fyzické obrany, ale také na právní prostředí, které by sportovcům ujasnilo určitá závazná pravidla a povinnosti, stejně tak jak je tomu u sportu. Propagace možnosti se takových seminářů zúčastnit je samozřejmostí.

Pakliže bychom takovým nebo podobným způsobem docílili alespoň rozšíření základního povědomí o obraně u sportovců, byla by třeba vytvořit vhodné prostředí a pravidla, v nichž by se obrana odehrávala. Je zjevné, že největší pomoc by zde přišla opět v podobě sousedských hlídek, tedy ve prospěch policie. Mimo zmiňované kvalifikace splňují veškerá základní kritéria a předpoklady pro úspěšný výkon této činnosti. Zapojení by se zde dalo najít i v oblasti záchranného hasičského sboru. Zde by se jednalo pouze o zajištění vedlejších, podpůrných činností, u kterých by pokud možno veškerá kvalifikace mohla jít stranou a postačila by právě ona fyzická průprava a schopnost pracovat v týmu. Vystavení takových lidí nebezpečí je totiž nepřipustné a takovou povinnost mají pouze hasičské sbory.

5.3.4 Společenské vědy

Oprostíme-li se od fyzické obrany jako takové a zaměříme se též na prevenci a prvotní fázi jakéhokoliv útoku, v níž je kladen důraz na komunikaci a spoustu dalších aspektů spíše psychologického rázu, zjistíme, že i společenské vědy jako jsou psychologie, sociologie, politologie, metodologie, pedagogika a jiné, jsou vhodným nástrojem pro řešení těchto situací.

Pomocí psychologie pak můžeme rozeznat psychický stav útočníka a rozebrat jej do té míry, že najdeme obranné řešení, jímž útoku zamezíme ještě předtím, než fyzicky nastane. V rámci ochrany pak může jít o preventivní psychologické působení na širší veřejnost, popř. poskytování bezplatného poradenství například na regionální úrovni.

Sociologie nás pak učí o různých vrstvách společnosti, jejichž poznatků lze rovněž dobře využít. V této profesi rovněž spatřuji jistou nutnost empatie a schopnosti porozumění a umu reagovat na vyhocené psychologické situace. Ne ovšem do takové míry jako psychologie, nicméně z hlediska možné predikce chování pachatele spadajícího do určité sociální vrstvy může mít skvělý preventivní nebo psychologický charakter rovněž rozhodující o viktimmnosti daného prostředí nebo jedinců.

Metodologie je pak věda, která by mohla významným způsobem napomoci ve věcech nových postupů a možných návrhů jak s kriminalitou efektivně pracovat v rámci daného prostředí. Každý region je chováním svých občanů specifický, a proto univerzální metody zde

nemusí být natolik efektivní, aby zapříčinily snížení kriminality. Unikátní metodika by zde však naopak mohla, a proto zde má rozhodně svůj význam.

Pedagogika je pak všeobecně věda zabývající se vzděláváním a formováním lidí do osobností schopných obstát ve veškerých sférách společenského života. Základ zpravidla dostáváme skrze školství, nicméně i to můžeme vzhledem ke kriminalitě spatřovat jako nedostatečné. V rámci ochrany by se mohlo jednat o dodatečné vzdělávání, poradenství nebo jinou dobrovolnou činnost, mající napomoci v upevňování společenské stability a zamezení potenciální kriminální činnosti.

Společenské vědy zahrnují další množství oborů, které by se zde daly rozhodně uplatnit. Jejich škála a počet lidí, kteří se jimi hlouběji zabývají, je rovněž nezanedbatelný a k obraně z výše uvedených hledisek potenciální. Nejpočetnější skupinou zde jsou samozřejmě pedagogové a zbylé obory lehce zastiňuje. Těchto lidí však není nutné velké množství, mělo-li by se jednat o například poradenskou činnost v rámci ochrany. Tudiž by stačilo skutečně pár psychologů, pedagogů, sociologů a jiných v rámci jednoho regionu. Případně větší množství je pak uplatitelné i v rámci obrany vyznačující se psychickou stabilitou, schopností empatie a reakce na vyhocené psychologické situace s možností je vyřešit ještě před započítím fyzického útoku.

Jejich činnost by dle mého názoru měla spočívat tedy především na úrovni osobní, případně regionální. Osobní by se týkala poradenství jednotlivců, kteří si kupříkladu nemohou dovolit kvalifikovanější a profesionálnější služby. Regionální pak v rámci výchovného působení na veřejnost nebo uplatňování obrany zmiňovaným způsobem.

Podpora zde není až tak vysoká a nutná. Z finanční stránky by bylo pěkné, kdyby se do ní stát zapojil a tito lidé měli větší motivaci tuto činnost dobrovolně provádět a nebyla plně na jejich vlastní náklady, nicméně této podpory až tak netřeba. Možná by zde byla propagace mající rizikovým občanům dát na vědomí, že své problémy mohou efektivně řešit s profesionály a to bezplatně v místě svého bydliště.

Pakliže bychom se drželi těchto skutečností, tak by bylo možné vybudovat netradiční sílu, mající rozhodně potenciál v řešení obranných situací. V rámci takové sousedské hlídky mají tito lidé své místo po boku fyzicky zdatných účastníků schopných k fyzické obraně. Zde než by došlo k samotnému případnému útoku, je možné pachatele odradit od své činnosti nej-různějšími metodami, například od vyvolání strachu z protiprávní činnosti po vzbuzení po-

citu lítosti nad svým konáním. V rámci ochrany by pak mohli poskytovat bezplatnou poradenskou pomoc ať už to v podobě osobních setkání nebo popřípadě nepřímého spojení (sociální sítě, mobilní síť apod.).

5.3.5 Informatika, kybernetika, kryptologie

Velmi zajímavý a specifický prostor k obraně je v dnešní době kyberprostor. Specifický především proto, že se zde nemůžeme bavit o obraně či ochraně jedince proti fyzickému útoku na život či zdraví. Jsou to právě ona ostatní aktiva hodné ochrany, kterými může být především majetek, ale také důstojnost, čest apod.. S rozvojem internetu dochází k rozvoji též nových potenciálních hrozeb, mající potenciál v kritickém narušení od celých infrastruktur po lidské jedince. Této oblasti je tedy vhodné rovněž věnovat zvýšenou pozornost a uvažovat o dalších možnostech případného zabezpečení v rámci dobrovolnosti obyvatel.

Stolní počítač nebo jakékoliv jiné podobné zařízení včetně například mobilních zařízení atp. má dnes každý. Úroveň jakou s nimi umí uživatelé pracovat, se může významně lišit, nicméně věřím tomu, že na té nejvyšší úrovni mnohonásobně převyšující tu uživatelskou je dnes velké množství lidí, schopných si svá zařízení dostatečně zabezpečit. Zde nelze spočítat kolik takových kvalifikovaných občanů je a jakými schopnostmi disponují, nicméně s přihlédnutím k dnešní době a k budoucímu vývoji si troufám tvrdit, že je jich dost a bude jich ještě více.

Z tohoto přesvědčení pramení rovněž i myšlenka proč těchto lidí nevyužít nejen pro soukromé účely, ale také pro obranu a ochranu kyberprostoru veřejnosti. Rozsah je zde možný ve všech třech zmiňovaných úrovních, tedy na státní, regionální i osobní. Vzhledem k předpokladu, že stát svých informatiků má dost, shledávám tuto dobrovolnou činnost nepřiliš uplatnitelnou. Na osobní úrovni se obávám příliš velkému množství požadavků na zabezpečení osobních zařízení, kolikrát i nepřímo souvisejících se zabezpečením a z tohoto důvodu bych tuto oblast rovněž přeskočil. Zaměřil bych se spíše na teritoriální zabezpečení sítě především preventivním charakterem.

Aby vše fungovalo dle představ, je nezbytně nutná komunikace nejen daných teritorií, ale rovněž státu. Pakliže se začne rozvíjet některý z problémů, který by mohl přerůst do mnohem větších rozměrů, je třeba včasného a efektivního zákroku zajišťovaného danou teritoriální skupinou za podpory ostatních skupin a případně profesionálů z řad státu. Pakliže by tato

komunikace efektivně fungovala a stát by byl ochoten rovněž například datové podpory, pak další podpory netřeba.

Reálné provedení by pak probíhalo v rámci dobrovolných skupin zaměřujících se na obranu a ochranu teritoriálního kyberprostoru. Jejich cílem je jeho zabezpečení před možnými útoky třetích stran většího rozsahu, které by mohly přerůst v narušení infrastruktury teritoria, nebo státu samotného. Činnost by pak probíhala v monitoringu dané sítě a případných hrozeb na ni mířených. Významnou roli zde hraje také prevence, kterou by mohly tyto skupiny zdokonalovat. Podávat věcné informace obyvatelům o možnostech zabezpečení a reakce o nastalých událostech spojených s útoky na síť by mohly mít požadovaný efekt bezpečného chování uživatelů v kyberprostoru. V případě útoku na některou z těchto sítí, by pak tým za podpory ostatních měl útok efektivně čelit a veškeré hrozby s ním odvrátit.

5.3.6 Sindefendologie

Tento pojem je pro málokoho známý, nicméně se jedná o disciplínu, která se zabývá studiem sebeobrany a všech náležitostí kolem ní. Přidružený obor k sindefendologii je také tzv. sinprotektologie, která by se sem dala rovněž zařadit, neboť je to obor, jehož hlavním předmětem není obrana, ale naopak ochrana. Obě tyto vědní disciplíny pak přináší cenné poznatky jak praktického, tak teoretického rázu o tom, jak se chovat a úspěšně zvládat svízelné situace v rámci obrany nebo ochrany zákonem chráněných aktiv. Zajímavostí a rovněž důležitým faktem přidávajícím na významnosti těchto vědních oborů je, že právě zástupci z řad sindefendologů a sinprotektologů stáli za zákonnou úpravou využívání střelných zbraní v sebeobraně a také důležitých právních předpisů jako jsou krajní nouze a nutná obrana. [30]

V rámci počtů aktivních sindefendologů a sinprotektologů se mi nepodařilo najít žádnou konkrétní statistiku, ba ani úřad, uskupení či jinou formu možných sdružení. Z tohoto důvodu je opravdu těžké říci, kolik těchto lidí je a kolik z nich by se do konkrétního návrhu jejich činnosti v rámci dobrovolné obrany zapojila.

Jelikož to jsou lidé zaměřující se na jednu problematiku, která je pro tuto práci nejpodstatnější, pak můžeme říct, že jejich využití je možné ve všech třech sférách rozsahu. Na státní úrovni by to právě oni mohli být ti, kteří by pomocí různých prostředků mohli vzdělávat širokou veřejnost v oblasti prevence. Na regionální úrovni taktéž, s tím že by se rozhodně i díky připravenosti fyzické a technické mohli zapojit i do praktické části a bránit či chránit

reálně. V tomto smyslu taktéž osobní ochrana či obrana má význam, ať už se jedná o osobnost jich samotných, či osobnosti jiných občanů.

Podpořit by je pak bylo třeba v rámci médií, kde by měli mít kousek svého místa pro provádění preventivní činnosti skrze odborné články podněcující k základnímu snižování vikto-mogenních faktorů. Finanční podpora by pak mohla pramenit ve smyslu pořádání různých odborných seminářů zaměřených k obraně či ochraně, přístupným široké veřejnosti. Sociální a právní podporu zde shledávám za dostatečnou, neboť sebeobranu jako takovou pravděpodobně každý schvaluje a považuje za správnou. Základní zakotvení v zákoně, díky němuž lze sebeobrana provozovat, je dostatečné.

Tyto složky by pak byly ku prospěchu nejen obyčejným lidem, ale také policejním složkám, které by efektivně mohly řešit násilnou, popřípadě majetkovou kriminalitu, pakliže by se každý z občanů alespoň na primární úrovni dokázal ubránit a své zájmy ochránit sám.

Jak již bylo nastíněno, jejich činnost by tedy mohla probíhat na teoretickém i praktickém poli. Z teoretického hlediska by se jednalo o učení široké veřejnosti k obraně, zahrnujících základní právní podvědomí, možnosti a způsoby prevence, motivování k obraně apod.. Realizovatelnosti takové činnosti by napomohla angažmá médií a státu, za jejichž podpory by mohly vycházet sebeobranně orientované články v novinách, na internetu, televizní přenos, stream apod.. Na praktické úrovni jsou pak ideálními kandidáty na nejen zapojení se do sousedských hlídek, ale také na jejich vytvoření a organizování, neboť jejich schopnosti by k tomu měly mít dostatečné a vhodné kapacity.

5.3.7 Historická střelba, historický šerm, LARP

Pakliže si z těchto aktivit odmyslíme slovo „historické“, pak dostaneme další aktivity, o kterých již bylo psáno jakožto o aktivitách s potenciálem k obraně. Slovem „historická“ pak zde myslíme pouze specifický druh techniky, která je k dané činnosti vykonávána. Konkrétně historická střelba se zabývá využíváním historických zbraní, jako jsou houfnice, děla, kanóny, zbraně ze světových válek apod.. I když se jedná o zastaralé technologie a jejich souvislost s těmi dnešními nemusí být vyloženě spřízněna, stejně tak jako fakt, že střelba z většiny z nich je možná pouze bez projektilů, tak je tato aktivita neopovržením hodná. Mnohem více potenciálu můžeme spatřovat v historickém šermu nebo LARPU, kde se využívá historických zbraní, jako jsou meče, sekery a jiné sečné a bodné zbraně, či v případě LARPU jejich imitace. Jedná se fyzicky zdatné jedince, schopné těmito zbraněmi zručně zacházet a

v případě že by se nahradily serióznějšími obrannými prostředky, mohou vytvořit sílu vhodnou k obraně či ochraně zákonem chráněných zájmů.

Počty zástupců těchto aktivit nejsou příliš ohromující, ale určitě nezanedbatelné. Vezmeme-li v úvahu, kolik zpravidla několikadenních akcí nebo přehlídek se ročně koná, pak nabydeme dojem, že zájemců je skutečně dostatečné množství, aby se do obrany dali zapojit.

Vzhledem právě k těmto počtům a také s přihlédnutím na okolnosti jejich činnosti bych jejich uplatnění spatřoval především opět na regionální úrovni, případně osobní. Vzhledem k tomu, že se jedná většinou o plánované akce s pohodovou náladou, je spatřuji jako nevhodné pro účely zabezpečení státu například ve stavu nouze, boji proti terorismu nebo dalším vysoce rizikovým událostem.

Podpora by měla směřovat určitě do sociálního podvědomí ohledně obranných prostředků, kde by neměly být vnímány jako zbraně, ale prostředky k sebeobraně. Jejich zákonné použití je dostatečné, nicméně společnost jako taková je v sebeobraných situacích vnímá spíše negativně a mohou ve finále působit jako přitěžující okolnosti v případném soudním řízení apod.. S tímto souvisí rovněž nutnost letného proškolení těchto lidí v rámci zákonného používání těchto obranných prostředků, právě proto, aby se nestaly zbraněmi. Toto proškolení pak je starostí jiných výše zmiňovaných oborů, u nichž to přidává na nutnosti je finančně podpořit.

Svou činností by pak mohli zasahovat do každodenního života opět ve formě sousedských hlídek vyzbrojených obrannou technikou. Právě díky své výzbroji a případně výstroji mohou působit mnohem odpudivějším dojmem k místní kriminalitě, čímž by významně ulehčili činnost policejním sborům.

5.3.8 Survival, skauting

Survival neboli přežití a skauting jsou aktivity zabývající se primárně přežíváním v přírodě a pochopením jejich základních principů. Tento koníček zahrnuje velké množství konkrétních aktivit, které by mohly být přínosem pro specifické činnosti v krizovém řízení. Také přívětivě přispívá k fyzické zdatnosti a odolnosti těchto lidí, což může být velmi vítaným jevem v rámci obrany vlastního teritoria.

Survival je pak atraktivní aktivitou provozovanou především dospělou, fyzicky a mentálně zdatnou populací, která se nebojí přírodních nevyzpytatelných jevů a jejich zdoláváním. Skaut naopak cílí především na mladší populaci, kterou vede ke zdravému životnímu stylu,

samostatnost, pochopení a spříznění se s přírodou a mnoho dalšího. Populace skautů v dnešní době dle mého názoru relativně na poklesu, neboť dnešní mládež řeší poněkud jiné problémy pramenící z této doby, než ty týkající se přírody a okolí kolem nich. Naopak survival získává mnoho příznivců, kteří aby utekli před modernizací dnešní doby, se kolikrát nebojí vycestovat i do vzdálenějších krajín, kde s minimálními finančními prostředky přebývají a prozkoumávají přírodní úkazy apod.. Ohledně konkrétních počtů se uvádí v České republice 2172 oddílů skautu s dohromady 64 383 členy. V oblasti survivalu jsou čísla nejasná, neboť se jedná o aktivitu, kde není třeba nějaký registrací, spolků apod., ale jednotlivci tuto aktivitu provozují na vlastní pěst. Každopádně již předešlý zmiňovaný počet skautů v České republice je dostatečný nato, aby se dal do návrhu potenciální dobrovolné obrany teritoria započítat. [31]

Otázkou zde zůstává, v jakém rozsahu by měla spočívat jejich činnost? Svým způsobem v oblasti krizového řízení by je bylo možné zahrnout na státní úrovni, nicméně si nejsem jistý, kdo by se až do takového rozsahu chtěl dobrovolně angažovat. Reálněji bych to viděl na regionální úrovni, kde mají tito účastníci dobrý přehled o zdejších terénu, přírodních podmínkách a dokáží se snadněji orientovat. To platí zároveň i pro případnou provozovanou dobrovolnou obranu teritoria.

Podpora této aktivity by mohla spočívat v její samotné propagaci. Především v oblasti skautů by bylo vysoce ku prospěchu, kdyby se stát a média zapojila do jejich propagace a přilákala nové příznivce s budoucím potenciálním s využitím k obraně. Finančně pak dotovat tyto skautské oddíly, čímž by veškerá podpora mohla být shledána za dostatečnou.

Ohledně reálné činnosti by pak tito lidé mohli být velkým přínosem v krizovém řízení. V rámci například ztracených lidí v přírodě, turistů v nesnázích nebo jiných krizových situacích vyžadující orientaci a znalost přírodních podmínek pak mohou být velmi přínosným faktorem k úspěšnému řešení takových situací. Obrana pak spočívá jako každá jiná zde zmiňovaná v rámci ochrany teritoria pomocí sousedských hlídek. Není podmínkou, že když se tito lidé dokáží o sebe postarat v přírodě, tak tu samou úlohu dokáží v reálném životě ve stresových situacích spojených s obranou života, zdraví, majetku a jiných zájmů. Pevně však věřím tomu, že trocha zkušenosti a možná nějaký ten výcvik navíc by byl dostatečný k tomu, aby se tak stalo a je možné s nimi počítat.

5.3.9 Chovatelství

V rámci chovatelství se bavíme především o kynologii, nicméně neodvrhují ani žádné jiné zvíře využitelné k obraně než právě psa. Zpravidla se tato aktivita týká lidí, kteří chovají, cvičí a celkově umí pracovat se zvířaty, vhodnými k obraně nebo svým výcvikem vhodnými pro pomoc v krizovém řízení. Jako další příklady mimo psa zde můžeme zařadit koně vhodné k jízdě nepřístupným terénem, tažná zvířata jako jsou oslové apod..

Vzhledem k oblíbenosti především domácích mazlíčků, jejichž majitelé jsou schopni a ochotni tyto mazlíčky řádně vycvičit a naučit je od základních povelů k naprosté disciplíně, je množství lidí, kteří by se na této aktivitě mohli podílet uspokojivý.

Tato zvířata je pak možné využít především ve prospěch především osobní, popřípadě regionální a to ve smyslu ochrany osob a majetku za použití psovoda a jeho psa, nebo pomoci kupříkladu při pátracích akcích řízených orgány krizového řízení.

Podpora této činnosti by pak měla být rozhodně finanční a to především v dotování prostor a venkovních cvičišť pro výcvik těchto zvířat. Také případná sleva v rámci veterinární péče dotovaná státem pro případné členy programu aby nedocházelo ke zneužívání. Pravděpodobně poslední forma podpory by pak mohla přijít vyčleněním určitých profesionálů z řad například policejních psovodů, jízdni policie apod., kteří by čas od času mohli poskytovat určitá specifická cvičení pro zdokonalování zvířecích schopností a jejich přípravě k specifickým činnostem.

Řádně vycvičená zvířata by pak se svými majiteli mohli být ku prospěchu v rámci teritoria hasičskému záchrannému sboru nebo policii například při pátrání po pohřešovaných osobách v lesích, průchodu nepřístupným terénem, odtahem překážky přírodního charakteru atp.. Také v obraně je možné jejich uplatnění, kde své využití nacházejí v podobě obranného prostředku svého majitele. Zde je nepřipustné použít psa jako zbraň, nicméně v případě velkých plemen může působit vysoce preventivním charakterem, který může mít za následek zaleknutí pachatele a jeho upuštění od další protiprávní aktivity.

5.4 Přehled vybraných potenciálních aktivit občanů k obraně

Závěrem této kapitoly a více méně i závěrem celé práce přikládám ještě obecný přehled výše uvedených aktivit, který by přehlednou formou měl zvýraznit to nejdůležitější na každé aktivitě a podtrhnout její význam pro obranu, ochranu či krizové řízení.

V prvním sloupci jsou názvy skupin aktivit, které jsem vybral jako vhodné pro demonstraci jejich potenciálu k obraně občanů. Podrobněji byly rozepsány již v předešlých podkapitolách, kde jsem se věnoval jejich počtům aktérů, rozsahem potenciální činnosti, nutností podpory této činnosti, kterým složkám by byly ku prospěchu a jakým konkrétním způsobem by bylo možné je zapojit do obrany občanů. Přesně tyto body jsou obsaženy v dalších sloupcích, které jsou vždy barevně označeny dle nejvýznamnějších kategorií, definovaných pod samotnými názvy sloupců. Tabulka je pak ještě obohacena o sloupce „klady“ a „zápory“, které zvýrazňují pozitiva daných aktivit, kterých se dá k obraně využít a naopak nedostatků, na které je třeba nějakým způsobem reagovat.

V rámci sloupce „potenciál v počtu aktérů“ používám kategorie „Malý“, „Střední“ a „Vysoký“. Pod těmito názvy si není možné vybavit konkrétní čísla, což je záměrné, neboť skutečné počty účastníků těchto aktivit jsou mi povětšinou neznámy, a proto pouze na základě odhadu zde znázorňuji odhad jejich potenciálu a slovně jej zde stručně zdůvodňuji.

Zkratky ve sloupci nazvaném „Ve prospěch složkám“, pak znamenají: PČR = Policie České republiky, ZZS = Zdravotní záchranná služba, HZS = Hasičský záchranný sbor, AČR = Armáda České republiky.

Tento obrázek je rovněž ukončením samotné kapitoly, která spočívala v samotné analýze a návrhu využití aktivit s potenciálem k obraně občanů v rámci jejich dobrovolnosti. Rozebrány zde byly přibližné počty obecně využitelných lidí a počet již kvalifikovaných k obraně. Následně jsem se zaměřil na výčet aktivit, v nichž jsem tento potenciál právě spatřoval a některé z nich jsem následně podrobněji rozvedl a demonstroval tak jejich praktickou využitelnost.

Tab. 12: Přehled vybraných potenciálních aktivit občanů k obraně [vlastní]

Aktivita	Potenciál v počtu aktérů			Rozsah činnosti			Způsob podpory			Ve prospěch složkám			Klady	Zápory	Specifikace činnosti						
	Mafy	Státní	Vysoký	Státní	Regionální	Osobní	Finanční	Základní	Státní	PČR	ZS	HS				ACR					
Bojová umění, bojové sporty, bojové systémy	Velké množství branž, klubů a jednotlivých skupin zejména v oblasti se o aktivitu s rostoucím trendem oblibou			Regionální, osobní			Státní, společenská			PČR			Fyzická, psychická, technická připravenost			Právní připravenost, možnost prevence			Zajištění obrany teritoria - pozorování, přivolání pomoci, fyzická obrana, zajištění útočnice		
Střelba, airsoft, paintball	Přes 300 000 zbrojních přísluž, vysoký počet airsoftových a paintballových skupin			Státní, regionální			Finanční, státní, společenská			PČR, AČR			Manipulace se zbraní, zásady použití zbraní, práce v týmech, strategická, komunikativní a taktická			Nurtnost koordinace s AČR, možnosti prevence			Zajištění obrany teritoria, vedlejší podpůrná činnost nezajišťující kvalifikaci a neobsluhující život a zdraví aktérů		
Kolektivní sporty	Spousta druhů sportů, jednotlivých asociací, klubů apod.			Regionální			Státní, mediální			PČR, HZS			Fyzická výpravnost, týmový duch, kázeň, sportovníost, zdravý životní styl, motivace			Neznalost obrany, právního prostředí obrany apod.			Zajištění obrany teritoria, vedlejší podpůrná činnost nezajišťující kvalifikaci a neobsluhující život a zdraví aktérů		
Společenské vědy	Velké množství pedagogů obecně v rámci učivatelské úrovně s výstřední zálibou			Regionální, osobní			Mediální, společenská			PČR, ZS			Komunikativní schopnost, prevence, psychická odolnost, empatie			Fyzická nepřipravenost, neznalost obrany, právního prostředí obrany apod.			Vzdělávání, poradenství, zajištění prevence a obrany teritoria		
Informatika, kybernetika, kryptologie	Velké množství uživatelů s kvalifikační rad rámec učivatelské úrovně s výstřední zálibou			Regionální			Státní, společenská			PČR			Dostupnost zařízení a potřebných systémů, finanční nenulovost			Fyzickou obranou a ochranou, nutnost komunikace s více stranami			Skupiny zaměřující se na obranu a ochranu dat nebo kyberprostoru, preventivní a naučná činnost		
Sindendologie	Neexistence konkrétních uskupení			Státní, regionální, osobní			Finanční, mediální			PČR			Připravenost k obraně ve všech ohledech, podíl na zákonoděrné činnosti			Nulový počet			Vzdělávání veřejnosti, organizace a výkon obrany teritoria		
Historická střelba, historický šerm, LARP	Kulturní a společenské akce, tábory, semináře			Regionální, osobní			Státní, společenská			PČR			Manipulace s obrannými prostředky, fyzická a mentální připravenost			Neznalost právního prostředí obrany, prevence obrany apod.			Zajištění obrany teritoria		
Survival, skauting	Přes 64 000 státní plus další jednot z řad survivalu			Regionální			Finanční, mediální, společenská			PČR, HZS			Fyzická odstálost a odolnost, znalost přírody			Neznalost obrany a prostředí v němž se odehrává			Podpora krizového řízení v určitých činnostech, zajištění obrany teritoria		
Chovatelství	Vydatnost různých zvířat, velké množství vhozených domáckých zvířat ke specifickým účelům			Regionální, osobní			Finanční, státní			PČR, HZS			Množství zvířat a jejich majitelů ochotných provést činnost za určité podpory			Neznalost obrany, právního prostředí obrany, schopnost konkrétních zvířat apod.			Podpora krizového řízení v určitých činnostech (přetržení, zadržování nepřítupného teritoria apod.), zajištění obrany teritoria		

ZÁVĚR

Na úplný závěr celé práce bych rád shrnul vše, o čem bylo pojednáváno skrze celou diplomovou práci. Jak již samotný název práce vypovídá, tak se jednalo o analýzu potenciálu občanů k obraně z hlediska jejich aktivit. Jde o poněkud neprobádané téma, kterým se ještě nikdo pro poměry České republiky ještě nezabýval, a proto se téma může jevit velmi kontroverzním. I přes tento fakt však stále spatřuji myšlenky této práce jako hodnotné a reagující na aktuální dění a nedostatky v bezpečnostním systému celého státu. Je otázkou, zda by mnou myšlená idea této práce byla skutečně aplikovatelná na dnešní poměry a situaci v České republice. Snahou bylo udělat vše proto, aby ano, nicméně zavedení takového systému by vyžadovalo spoustu času, práce a jiných zásahů, kdy těžko říci, zda by výsledek byl skutečně ku prospěchu ba naopak nepospěchu.

Každopádně i přes veškerá úskalí jsem se do návrhu takového systému pustil, a to hned první kapitolou, kde jsem případně čtenáře této práce obeznámil se základními pojmy obrany, ochrany a také krizového řízení. Tyto pojmy jsou nutné pro pochopení celkové problematiky, a jelikož v práci nejdennkrát zaznívají, či se s nimi v rámci této tematiky setkáváme běžně, je nutné znát přesně jejich význam. Stejně tak jako význam pojmů je nutné pochopit i základní právní prostředí obrany, neboť náš právní systém disponuje některými velmi důležitými právními předpisy, které upravují nejen možnosti a způsob obrany, ale také co je přípustné bránit a za jakých podmínek. Takové předpisy byly v první kapitole vybrány a o vlastní komentář doplněny, čímž bylo možné první kapitolu sloužící jako jakýsi vstup do problematiky uzavřít.

Druhá kapitola pak šla hlouběji do dvou velmi významných pojmů, kterými byla sebeobrana a profesní obrana. Opět pro správné pochopení činnosti, kterou jsem se v následujících kapitolách zabýval, bylo správné pochopení těchto dvou pojmů nutností a vyčleněna jim byla samostatná kapitola vysvětlující každý pojem zvlášť a rovněž jejich vzájemné porovnání.

Práci bylo také nutné podpořit některými informacemi, které by snížily kontroverznost celého tématu a přidaly na uvěřitelnosti celkové myšlenky. Tomuto účelu byla věnována třetí kapitola, která opřela celou práci o reálně vzniklé systémy na fázi dobrovolného zajištění bezpečnosti daných teritorií. Překvapivě takový systém existuje dokonce v České republice, nicméně je velmi nevýrazný a jeho činnost diskutabilní. Každopádně zde byl uveden a rozebrán. Mnohem působivější však byla část věnující se zahraničním systémům na takové bázi.

Zde jsem záměrně nešel dalece a vybral státy k České republice blízké. Tyto státy mají relativně odlišnou bezpečnostní politiku oproti té naší a pomoc občanů při zabezpečení státu na rozdíl od České republiky vřele vítají. Dokonce je mnohdy ukotvena v samotném zákoně. Zde došlo k výraznému podtržení mé idey a bylo možné přejít na praktickou část, neboť jsem shledal, že teoretický základ byl položen dostatečně.

V praktické části jsem začal analýzou, která měla potvrdit či naopak vyvrátit možnost zavedení takového systému v České republice. Smysl by měly oba scénáře, které by zejména vypověděly o připravenosti státu a jeho občanů k takové bezpečnostní změně. Provedená pak byla zprvu kvantitativní analýza skrze dotazníkové šetření, mající za výsledek uspokojivé výsledky, vždy jednotlivě zhodnocené a uzavřené názorem z nich vyplývajících. Aby však nezůstalo u pouze takové povrchové metody analýzy, zvolil jsem ještě jeden typ analýzy a tím bylo interview. Zaměřeno bylo na kvalifikované občany různých oblastí, mající různé názory a pohledy na problematiku. Docíleno zde bylo kvalitního materiálu, který nejen relativně potvrdil smysl práce, ale ještě obohatil o nové myšlenky z řad profesionálů.

Završení pak přišlo v podobě samotných analýz potenciálu občanů k obraně z hlediska jejich aktivit. Zde jsem se zaměřil zprvu na obecné počty lidí, které by se do obrany daly zapojit a podařilo se mi tak demonstrovat nemalou sílu, která by teoreticky mohla předčít státní složky mající na starost obranu státu a jeho obyvatel. Následně v dalších podkapitolách byly rozebírány oblasti zahrnující specifické aktivity, jichž by bylo k případné obraně možné využít. Některé z těchto aktivit pak byly podrobně rozebrány a byl vytvořen samotný návrh jejich využití. Vše uzavřela přehledová tabulka, která je jakýmsi hlavním výstupem práce, shrnujícím devět nejvýraznějších aktivit občanů k obraně.

Takových aktivit by rozhodně mohlo být uvedeno i více, nicméně v rámci rozsahu diplomové práce si myslím, že uvedený počet je dostačující. Určitě by bylo mým osobním přáním, kdyby práce pouze u těchto aktivit nezůstala a našel se někdo, kdo by analýzy ještě rozsáhleji rozvedl anebo dokonce někdo, kdo by si celkovou myšlenku práce vzal k srdci a pokusil se o její aplikaci do systému České republiky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] LUKÁŠ, Luděk. *Bezpečnostní technologie, systémy a management*. Zlín: Radim Bačuvčík - VeRBuM, 2011. ISBN 978-80-87500-05-7.
- [2] Slovníček základních pojmů oblasti prevence kriminality. *Moravskoslezský kraj* [online]. Ostrava: Moravskoslezský kraj [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: https://www.msk.cz/cz/socialni_oblast/slovnicek-zakladnich-pojmu-oblasti-prevence-kriminality-42739/
- [3] Subsidiarita trestní represe a zásada ultima ratio v novém trestním zákoníku. *ELAW: právní portál* [online]. Praha: eLaw.cz, 2007, 2. 12. 2009 [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <http://www.elaw.cz/clanek/subsidiarita-trestni-represe-a-zasada-ultima-ratio-v-novem-trestnim-zakon>
- [4] Hrozba (Threat). *Management mania* [online]. 2011, 17. 2. 2016 [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/hrozba-threat>
- [5] RAJDL, Miloš. *Analýza a návrh informačního systému pro krizový management* [online]. Brno, 2008 [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/hxnvy/bp.pdf>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta informatiky. Vedoucí práce Jiří Hřebíček.
- [6] FLEGL, Vladimír. *Listina základních práv a svobod v aplikační praxi ČR*. Praha: C.H. Beck, 1997. *Zákony s poznámkami* (C.H. Beck). ISBN 80-717-9149-0.
- [7] *Trestní předpisy: redakční uzávěrka ..* Ostrava: Sagit, 2010-. ÚZ. ISBN 978-80-7208-932-1.
- [8] OSINA, David. *Systemizace a komparace profesní obrany a sebeobrany*. Zlín, 2017. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky. Vedoucí práce Zdeněk Maláník.
- [9] Zákon č. 89/2012 Sb.: Zákon občanský zákoník. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2010 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
- [10] Zákon č. 222/1999 Sb.: Zákon o zajišťování obrany České republiky. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2010 [cit. 2019-02-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222>

- [11] KAMENÍK, Jiří a František BRABEC. Komerční bezpečnost: soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-309-6.
- [12] Domobrana. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 4. 10. 2017 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Domobrana>
- [13] ZELENKA, Jakub a Jiří KROPÁČEK. Mapa domobran: Buněk je skoro stovka, cvičí i hledají migranty. Na schůzi stačí vzít drobné na pivo. *Aktuálně* [online]. 2019, 24. 7. 2017 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/mapa-domoobrana/r~82af0b0c687411e7b56e002590604f2e/>
- [14] SCHIMMER, David. *Žadatel požadoval poskytnutí následujících informací: Kolik má nyníjší policejní sbor ČR příslušníků?* [online]. In: . 2019, 1. 3. 2019, s. 1 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/priloha-docx-432339.aspx>
- [15] Představení dlouhodobé strategie HZS ČR na výboru pro bezpečnost. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2019, 2018 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hzs-zlinskeho-kraje-menu-informacni-servis-zpravodajstvi-2018-predstaveni-dlouhodobestrategie-hzs-cr-na-vyboru-pro-bezpecnost.aspx>
- [16] Zdravotnická záchranná služba ČR a IZS. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2019, 1. 6. 2017 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/03-slaby-zzs-cr-a-izs-pdf.aspx
- [17] Přehled o průměrných přepočtených počtech zaměstnanců k 31. prosinci 2018 (mimo příspěvkových organizací). In: *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/assets/informacni-servis/povinne-informace/1-uredni-deska/zakon-106/pocet-zamestnancu-2-tabulka.xlsx>
- [18] Aktuální počet zaměstnanců v oblasti soukromých bezpečnostních služeb. *SecurityGuide* [online]. Praha: Cougar Company s.r.o, 2018 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.securityguide.cz/aktualni-pocet-zamestnancu-v-oblasti-soukromych-bezpecnostnich-sluzeb/>

- [19] *Národní domobrana: nezávislá, veřejně apolitická a nadstranická iniciativa občanů* [online]. 2018 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <https://narodnidomobrana.cz/>
- [20] *National Neighborhood Watch: A Division of the National Sheriffs' Association* [online]. National Sheriffs' Association, 2019 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.nnw.org/>
- [21] *ProNACHBAR: für eine sichere Nachbarschaft* [online]. proNACHBAR, 2007 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: https://www.pronachbar.at/cms/front_content.php
- [22] BRUNNBAUER. Gemeinsam sicher. In: *Safer cities* [online]. 18. 7. 2017 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://safercities.at/gemeinsam-sicher---pronachbar-und-safercities-beim-bmi-in-wien.html>
- [23] *Natteravnene: Gatelangs siden 1990* [online]. Oslo: vinceweb, 2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <http://www.natteravnene.no/>
- [24] *Neighbourhood Watch: Safer and stronger communities* [online]. c2019 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: <https://www.ourwatch.org.uk/>
- [25] Supporting Neighbourhood Watch in their bid to keep communities safe. In: *Ulster Gazette* [online]. Armagh: Alpha, 20 June 2018 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: <http://www.ulstergazette.co.uk/news/2018/06/20/news/supporting-neighbourhood-watch-in-their-bid-to-keep-communities-safe-530/>
- [26] Switzerland. *SafeAround: Travel Safely* [online]. c2017 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: <https://safearound.com/europe/switzerland/>
- [27] Swiss Armed Forces. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Swiss_Armed_Forces
- [28] Český statistický úřad [online]. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>
- [29] MALÁNÍK, Zdeněk. Možnosti občanů čelit krizové situaci. In: *Krizové řízení a řešení krizových situací: Sborník příspěvků z konference*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2017, 200 - 210. ISBN 978-80-7454-717-1. Dostupné také z: www.krizoverizeni-uh.cz. 14. - 15. září 2017 FLKŘ v Uherském Hradišti.

- [30] Sindefendologie. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 4. 9. 2018 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sindefendologie>
- [31] Fakta a čísla. SKAUT [online]. Junák – český skaut, ©2019 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skauting/fakta-a-cisla/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PČR	Policie České republiky
ZZS	Záchranné zdravotní služba
HZS	Hasičský záchranný sbor
AČR	Armáda České republiky
IZS	Integrovaný záchranný systém

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1: Rozdíly mezi krajní nouzí a nutnou obranou [8 - upraveno]</i>	19
<i>Obr. 2: Komparace obrany státu a komerční obrany [vlastní]</i>	26
<i>Obr. 3: Obecná komparace sebeobrany a profesní obrany [8 - upraveno]</i>	27
<i>Obr. 4: Přibližné počty příslušníků profesní domobrany v posledních letech [vlastní],[14],[15],[16],[17],[18]</i>	29
<i>Obr. 5: Symbolika Národní domobrany [19 - upraveno]</i>	31
<i>Obr. 6: Mapa skupin Národní domobrany [13]</i>	32
<i>Obr. 7: Zastupitelstvo domobrany proNACHBAR [22]</i>	34
<i>Obr. 8: Ukázka Natteravnene [23]</i>	35
<i>Obr. 9: Ukázka Neighbourhood Watch [25]</i>	36
<i>Obr. 10: Dotazník – Věková kategorie [vlastní]</i>	41
<i>Obr. 11: Dotazník – Pohlaví respondentů [vlastní]</i>	42
<i>Obr. 12: Dotazník – Dosažené vzdělání [vlastní]</i>	43
<i>Obr. 13: Dotazník – Využitelnost v odvětví [vlastní]</i>	44
<i>Obr. 14: Dotazník – Úroveň znalostí a zkušeností [vlastní]</i>	46
<i>Obr. 15: Dotazník – Využitelné prostředky [vlastní]</i>	47
<i>Obr. 16: Dotazník – Proveditelnost [vlastní]</i>	48
<i>Obr. 17: Dotazník – Zapojení a podpora obyvatel [vlastní]</i>	50
<i>Obr. 18: Počet obyvatel dle věkových kategorií [28]</i>	62
<i>Obr. 19: Rozložení kvalifikovaných občanů k obraně v letech 25-65 [29 - upraveno]</i>	63
<i>Obr. 20: Přehled statistických dat ve vztahu k obraně [vlastní]</i>	64

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1: Dotazník – Věková kategorie [vlastní]</i>	41
<i>Tab. 2: Dotazník – Pohlaví respondentů [vlastní]</i>	42
<i>Tab. 3: Dotazník – Dosažené vzdělání [vlastní]</i>	43
<i>Tab. 4: Dotazník – Využitelnost v odvětví [vlastní]</i>	44
<i>Tab. 5: Dotazník – Úroveň znalostí a dovedností [vlastní]</i>	45
<i>Tab. 6: Dotazník – Využitelné prostředky [vlastní]</i>	47
<i>Tab. 7: Dotazník – Proveditelnost [vlastní]</i>	48
<i>Tab. 8: Dotazník – Zapojení a podpora obyvatel [vlastní]</i>	49
<i>Tab. 9: Obory s potenciálem k obraně – Sportovní disciplíny [vlastní]</i>	66
<i>Tab. 10: Obory s potenciálem k obraně – Vědní disciplíny [vlastní]</i>	68
<i>Tab. 11: Obory s potenciálem k obraně – Ostatní volnočasové disciplíny [vlastní]</i>	69
<i>Tab. 12: Přehled vybraných potenciálních aktivit občanů k obraně [vlastní]</i>	84